

Številka 43 Letnik 46 Cena 10,— šil. (25,— SIT)
petek, 28. oktober 1994

Poština plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

PRIOGA

Naš upokoje-nec tudi tokrat nudi obilo zanimivega branja — tako za starejše kakor za mlajše bralce.

KONTAKTNI KOMITE

Glasbena šola, TV-signal

Danes, v petek, zaseda v Celovcu kontaktni komite Koroške in Slovenije, ki ga vodi namestnik deželnega glavarja dr. Ausserwinkler in državni sekretar dr. Vencelj. Na sporedu je tudi manjšinska problematika, pri čemer „tokrat ne bomo razpravljali na splošno, temveč o konkretnih vprašanjih“ (tako dr. Vencelj v pogovoru za Naš tednik). To sta vprašanji Glasbene šole in pretvornikov za

sprejemanje RTV Slovenija. Glede Glasbene šole Slovenija vztraja pri tem, da se samostojna Glasbena šola podpira iz deželnega proračuna in da se financirajo s strani dežele tisti učitelji, ki imajo svoje stalno bivališče na Koroškem.

Glede TV-signala pa naj bi kontaktni komite pismeno pozval ORF in zvezno vlado, da se omogoči postavitve pretvornikov.

IZJAVA CENTRA AVSTRIJSKIH NARODNIH SKUPNOSTI:

„Avstrijske manjšine so za demokratično zastopstvo“

Državni zbor naj sklene zakon, po katerem bi narodne skupnosti lahko izvolile demokratično, v obliki tajnih volitev, svoja zastopstva. Hkrati zagovarjajo zajamčene manjšinske mandate v zakonodajnih telesih. — To so zastopniki narodnih skupnosti, ki so včlanjene v dunajski Center avstrijskih narodnih skupnosti (CAN), zahte-

vali prejšnji torek v Železnem. Ob tej priložnosti je CAN imel pogovore z deželnim glavarjem dr. Karlom Stixom, njegovim namestnikom inž. Gerhardom Jellaszem, s predsednikoma deželnega zbora dr. Wolfgangom Dachsom in Johannom Sipötzem in s škofom dr. Pavlom lbyjem.

Stran 5

Ob nacionalnem prazniku. V želji po enakopravnem sožitju z narodom sosedom v deželi, sta Narodni svet koroških Slovencev in Enotna lista tudi letos vabila na sprejem ob nacionalnem prazniku. Razveseljiv je bil nadpovprečno dober obisk in tudi zastopniki strank ter pripadniki večinskega naroda so bili v lepem številu za-

stopani. Predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc je v svojem govoru poudaril, da je možno o enakopravnosti in partnerstvu govoriti le, če vsak upošteva lastnosti in posebnosti tistega, s katerim se srečuje. Dialog s sosedom bo uspešen le, če se bomo z večinskim narodom pogovarjali kot samozavestni pripadniki narodne skupno-

sti. Za to pa je potrebno skupno zastopstvo, ker vprašanje slovenske narodne skupnosti v nobenem primeru ni ideološko vprašanje.

Z leve: dr. Franz Grossmann, Andrej Wakounig, Karin Prucha, Janko Zwitter, dr. Matevž Grilc in DI Štefan Domej.

Naš tednik: Danes, na dan pogovora, praznujemo avstrijski nacionalni praznik. Kaj pomeni za Vas pojem „nacionalni“?

Prof. Kurt Vorhofer: Ta pojem je v Avstriji zgodovinsko obremenjen. Istoveti se z „nemško nacionalni“. Osebnostno zagovarjam patriotizem. Izhajam iz družine, ki me je vzgajala k 150-odstotnemu patriotizmu. Bilo je to v času nacionalnega socializma. Danes sem 150-odstotni avstrijski patriot samo še glede glasbe in literature. Naj omenim npr. Handkeja, Musila, Bachmanovo in Nestroyja — ali pa dejstvo, da je približno polovica glasbe, ki se je uveljavila v svetu, nastala na sedanjem avstrijskem ozemlju.

Glede drugih področij torej niste patriot?

Tam postajam vedno bolj skeptičen patriot. Pretirani patriotizem lahko privede k omalovaževanju drugih narodov in držav. Že znameniti naravoslovec Paracelsus je dejal: „Množica naredi strup.“

Kaj mislite potemtakem o avstrijski naciji?

Celo Haider je moral priznati, da se pojem nacija ne da zanesljivo definirati. Nekaj gotovo drži: nacije ne moreš omejiti samo na jezik. Švica je štirijezična, kljub temu je ena nacija. Nacija nastaja na vsak način podzavestno, ta podzavestni proces pa se lahko odvira z njegovim pretiranim pospeševanjem. Veseli me, da se mladina danes priznava k avstrijski naciji z veliko samoumevnostjo. Če pomeni to hkrati tudi veselje nad etnično raznolikostjo in odprtost nasproti Evropi in ostalemu svetu, je to za avstrijsko nacijo dobro, medtem ko vsako stremljenje po izolaciji škoduje.

Kako ocenjujete nacionalni prepoved v bivših komunističnih državah?

Za narodne skupnosti v bivši Sovjetski zvezi in Jugoslaviji, ki so živele pod jekleno odejo komunizma, je patriotizem življenjskega pomena. Če se njihov patriotizem prevrača v nacionalizem, je to nekako razumljivo; pojmem ga kot neko prehodno rešitev.

In kako gledate na Slovenijo?

Slovenijo lažje ocenjujem. Je država ob naši meji, ki je homogena in dokaj bogata. Njeno državno ozemlje je spoznavno. Ne vem pa, kako daleč sega hrvaško ozemlje.

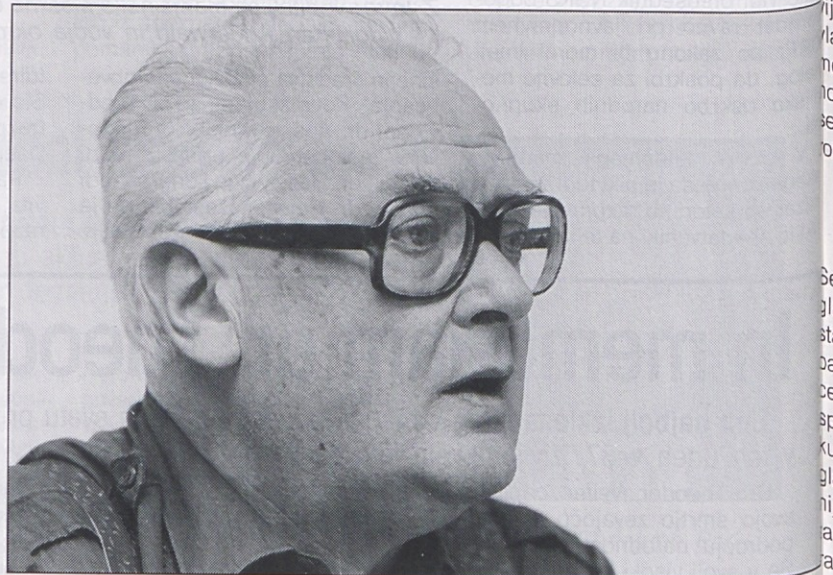
Prof. Kurt Vorhofer je kot dolgoletni vodja dunajske redakcije *Kleine Zeitung* eden najbolj priznanih avstrijskih časnikarjev. S 1. 1. 1995 gre v pokoj, *Kleine Zeitung* Celovec pa praznuje danes svojo 40-letnico, katero ji uredništvo Našega tednika iskreno čestita. Želimo ji obilo uspeha pri njenem odgovornem delu.

„Brez civilnega poguma pač ne gre!“

Pogovor s prof. Vorhoferjem je vodil Janko Kulmesch

Nekaj se ne sme več zgoditi — da bi lahko *Kleine Zeitung* povezovale s političnimi zaostrovalci, ne glede na to, iz katerega kota prihajajo.

PROF. KURT VORHOFER

Kako gledate na položaj malih narodov in držav v prihodnji Evropi? Bodo preživeli?

To bo primarno odvisno od njih samih in od njihove vitalnosti. Južni Tirolci ne bi preživeli, če se ne bi znali tako odlično uveljaviti. Upam, da so koroški Slovenci dovolj samozavestni. Večinski narod jih ne more postaviti pod naravno zaščito. Spomnim se srečanja z rajnim gradiščansko-hrvaškim poslancem Robakom, ki se je kot socialist zavzemal za pomemčevanje svoje narodne skupnosti. Menil je, da morajo to storiti iz socialnih razlogov. Če bi se Robakova linija uveljavila, danes Hrvatov sploh ne bi bilo več. Zato zagovarjam tudi priznavno načelo: brez civilnega poguma pač ne gre!

Vendar odgovornost za obstoj narodnih skupnosti imajo tudi državne oblasti.

Jasno, pa tudi časnikarji. Če država ne podpira manjšine preko njene številčne moči, po-

meni to dikturo večine. Menim, da ima reprezentativna demokracija za manjšine več poslušnosti kakor plebiscitarna. Tako imenovano „zdravo ljudsko mnenje“ namreč ni vedno zdravo. Tudi Hitler je prišel na oblast s pomočjo „zdravih“ ljudskih sil.

Ste tudi velik zagovornik regionalizma?

Da — iz načela subsidiarnosti. Načelo subsidiarnosti v pozitivnem oziru pomeni, da veliki po-

maga malemu. Obstaja pa tudi negativna plat medalje — če veliki ne sme pomagati malemu, si lahko ta sam pomaga. Korfič glede dvojezičnih napisov je nazorno pokazal: če bi bilo vprašanje samo koroška zadeva, dvojezičnih napisov morda sploh ne bi bilo.

Kako ocenjujete kot dolgoročni letni dopisnik iz središča avstrijske politike položaj koroških Slovencev?

Pri večini Avstrijcev, tudi politikov, opažam, da so nasproti manjšinam brezbržni. Če je še hujše, kakor če bi jim nekje sprotovali. Zato ima vsaj manjšina problem, kako se artikulira, da jo bo večina tudi razumela. To je zelo kočljiva zadeva: če je preveč pridna, izgine; če pa je preglasna oz. se čuti postavljeno v kot, je v nevarnosti, da dela objektivne napake, ki jih lahko izkorišča večina.

Kako ocenjujete javno nastopanje slovenskih politikov in njihovih predstavnikov?

Kdor časnikarsko svobodo omejuje, dela iz najboljšega časnikarja uredniškega uradnika. To pa je smrt tudi manjšinskega časopisa.

PROF. KURT VORHOFER

Zveza Slovencev na Madžarskem uspešna

V soboto, 22. oktobra 1994, je vodstvo Zveze na občnem zboru v Monoštru podalo poročilo o dozdajšnjem delovanju. Za predsednika so ponovno izvolili Jožeta Hirnoka.

Po desetletjih izolacije in zaskrbljive asimilacije pod totalitarnim režimom je z ustanovitvijo Zveze pri porabskih Slovencih napočilo prelomno obdobje, pravi narodnostni preporod. Kot izhaja iz delovnega poročila, je prišlo do precejšnjega razmaha kulturnoprosvetnih dejavnosti, začel je izhajati 14-dnevnik „Porabje“ in manjšina vzdržuje zdaj tesne stike z matično domovino Slovenijo. Zveza se je predvsem zapisala pospeševanju materinega jezika in ohranitvi narodnostne identitete.

Na cerkvenem področju se slovenska beseda sicer tudi spet bolj pojavlja, vendar zadovoljive rešitve ne bo, dokler ne bodo v vseh farah delovali lastni duhov-

niki. Nekaj napredkov so dosegli na področju otroškega varstva, šolstva in izobraževanja. Največje probleme povzroča manjšini gospodarska nerazvitenost področja in s tem huda brezposelnost.

Izboljšala se je manjšinsko-pravna zaščita: Slovenci na Madžarskem so aktivno sodelovali v pripravah za Zakon o pravicah narodnostnih in etničnih manjšin na Madžarskem, ki predvideva manjšinsko samoupravo na državni in občinski ravni. S sporazumom med Slovenijo in Madžarsko so slovenski narodnostni skupnosti na Madžarskem in madžarski narodni skupnosti v Sloveniji zagotovljene posebne pravice. Svoje

dejavnosti financirajo porabski Slovenci pretežno iz proračuna Madžarske, dobivajo pa pomoč tudi iz Slovenije.

Občnega zbora Zveze se je udeležilo tudi večje število gostov, med njimi uradni zastopniki iz Slovenije in Madžarske. Narodni svet koroških Slovencev je zastopal tajnik Franc Wedenig, ki je izrazil občudovanje in priznanje delovnim dosežkom Zveze, z ustanovitvijo katere so porabski Slovenci za velik korak pred koroškimi Slovenci, saj jim je že uspelo vzpostaviti eno skupno krovno organizacijo, kar je pomembno za ohranitev slovenskega življa v Porabju.

SPZ pri Ausserwinklerju

Delegacijo Slovenske prosvetne zveze, ki so jo sestavljali predsednik dr. Gustav Brumnik, tajnik dr. Janko Malle, podpredsednik Hanzi Weiss in članica Izvršnega odbora dr. Helga Mračnikar, je v sredo, 19. oktobra 1994, sprejel namestnik deželnega glavarja in kulturni referent dežele Koroške dr. Michael Ausserwinkler.

Med drugim se je delegacija pogovarjala z dr. Ausserwinklerjem o vprašanju Glasbene šole, kulturni izmenjavi, založništvu in pospeševanju kulture s strani dežele.

Dr. Ausserwinkler je obljubil, da namerava o vprašanju Glasbene šole dejansko nekaj ukreniti in do konca novembra letos predložiti, v kakšni obliki bi dežela bila pripravljena prevzeti delež finančne odgovornosti za nadaljnji obstoj Glasbene šole. Možen je delni prevzem personalnih stroškov kot tudi integracija v Kärntner Musikschulwerk, pri čemer bi slovenska Glasbena šola ohranila avtonomijo v nekaterih za

svoj obstoj bistvenih vprašanjih. Vsekakor pa dr. Ausserwinkler želi v tem vprašanju tudi pristanek koalicijskega partnerja.

Glede kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo se Ausserwinkler zavzema za pospešena pogajanja, na zvezni ravni pa se je že dogovarjal s pristojnim ministrom Scholtnom, s katerim sta vsebinsko uskladila predloge, da bi čimprej prišlo do kulturnega sporazuma med Avstrijo in Slovenijo.

Slej ko prej odprto je vprašanje finančnega pospeševanja kulture koroških Slovencev s strani dežele. Vsota, ki za vse kulturne in izobraževalne dejavnosti letno ne doseže niti pol milijona šilingov, je dokaz za restriktivni odnos koroške dežele do kulture koroških Slovencev.

Dr. Ausserwinkler daje vsaj upati, da bo preko s projekti opredeljenih kulturnih dejavnosti možno dobiti (izven fonda za pospeševanje narodne skupnosti) nekoliko več finančne podpore.

Center avstrijskih narodnosti:

Avstrijske manjšine za demokratično zastopstvo

V Železnem so manjšinske organizacije gradiščanskih Hrvatov (Hrvatsko kulturno društvo), gradiščanskih Madžarov (Gradiščansko kulturno društvo), avstrijskih Romov (Kulturno društvo avstrijskih Romov) in NSKS podpisali skupno izjavo, v kateri se zavzemajo za demokratične, v obliki tajnih volitev izvoljene manjšinske parlamente. Pozivajo zvezno vladu, da s posebnim zakonom omogoči manjšinske parlamente na javnopravni podlagi. Model manjšinskega parlamenta naj bi po predstavah gradiščanskih manjšinskih zastopnikov ustanovili v obstoječi zakonodajni dobi na Koroškem, po gradiščanskih deželnozbornih volitvah leta 1996 pa naj bi ta model skupnega zastopstva prikojili tudi za gradiščanske potrebe.

Zastopniki CAN, ki ga vodi Karel Smolle, so poleg vprašanja demokratičnega zastopstva in zajamčenega manjšinskega mandata v zakonodajnih telesih zahtevali tudi temeljni zakon o narodnih skupnostih, ki naj bi vseboval vsa določila v obstoječih državnih in mednarodnih zakonih. Nadalje poudarjajo, da bi moral tak temeljni zakon vsebovati tudi določila, ki odgovarjajo aktualnim potrebam narodnih skupnosti (npr. celodnevni radijski program, razširjenje televizijske oddaje, dvojezični otroški vrtci itd.).

In kako ocenjujete svoj odnos do Kleine Zeitung Celovec?

Seveda so med mano in bivšim glavnim urednikom Stritzlom obstajala različna gledanja, hkrati pa zelo spoštujem, da se je celovška redakcija uveljavila nasproti nekoč izredno močni konkurenci. Bivšemu deželnemu glavarju Simi sem nekoč pisal: linija našega časopisa ni neka tanka črta, temveč širša proga za različna mnenja. Celovška Kleine Zeitung je naredila določeni razvoj — tako v poznejši Stritzlovi dobi kakor sedaj pod njegovim naslednikom Dottolom. Upam, da jo bodo tudi v prihodnje resno jemali zastopniki vseh struj in da bo obstajalo medsebojno zaupanje. Nekaj pa se ne sme več zgoditi — da bi lahko naš časopis povezovali s političnimi zaostrovalci, ne glede na to, iz katerega kota prihajajo.

Zaključno vprašanje: Če bi bili časnikar pri NAŠEM TEDNIKU, na kaj bi se posebej ozirali?

Kot časnikar moraš biti pragmatičen. Merodajno je: bralke/ci so kupci! Potrebna je kritičnost in notranja redakcijska neodvisnost, ki jo časnikarji morajo znati izkoristiti in še okrepiti. Kdor časnikarsko svobodo omejuje, dela iz najboljšega časnikarja uredniškega uradnika. To pa je smrt vsakega časopisa, tudi manjšinskega.

Hvala za pogovor!

Dober večer, sosed

Je ostalo le pri želji po sožitju s sosedom?

Pred dobrimi desetimi leti se je med slovenskimi društveniki rodila zamisel, da bi ob avstrijskem državnem prazniku povabili soseda k skupnemu srečanju in so zato društva začela vabiti sodeželane k prireditvi „Dober večer, sosed!“. Žal pa je danes treba ugotoviti, da večinoma tistega odmeva, katerega so slovenska društva pričakovala, ni bilo.

Medtem, ko je k prireditvi „Dober večer, sosed“ svoj čas vabila cela vrsta slovenskih društev, so pri tej zamisli vztrajali do danes le še v treh krajih – in sicer na Radišah, v Železni Kapli in v Globasnici. Predsednik radiškega prosvetnega društva Tomi Ogris v svojem govoru zato tudi kritično ocenil, kako se ureja sožitje med sosedi in kakšnega pomena so danes še take prireditve. Radišanom je ta prireditev, četudi bi bil odmev s strani nemško govorečih lahko boljši, vsekakor več kot ne ljuba obveza ali breme. „Ne bomo tehtali in šteli. Če je dobra volja, srečanje osreči, tudi če si le dva soseda sežeta v roke in zbor zapojeta pesem,“ je povedal Tomi Ogris.

Prireditve ob državnem prazniku na Radišah naj bi se udeležil tudi deželni glavar dr. Christof Zernatto, ki pa je zaradi bolezni izostal. Njegov govor je zato prebral v njegovem zastopstvu navzočim mag. Raimund Grilc. Deželni glavar je za to priliko napisal, da se danes vsak trezno misleči deželan zaveda, da Koroške kot dela Avstrije v tej obliki ne bi bilo, če k temu ne bi prispevali tudi pripadniki slovenske narodne skupnosti. Za priliko praznovanja državnega praznika je deželni glavar poudaril pomen zastopstva koroških Slovencev v deželnem zboru. Zastopstvo manjšine na osnovi zbornice zaradi juridičnih pomislekov in predvsem zaradi političnih uporov ni bilo uresničljivo. Na njegov predlog pa sedaj stranke pripravljajo reformo ustave, katere bistven sestavni del naj bo zastopstvo manjšine v deželnem zboru. Kateri model bo končno uresničen, danes še ni možno povedati, vendar je za deželnega glavarja jasno, da se more urediti mandat le v soglasju z manjšino. Pričakovati pa je, da se bo to vprašanje rešilo še v tej legislaturni periodi.

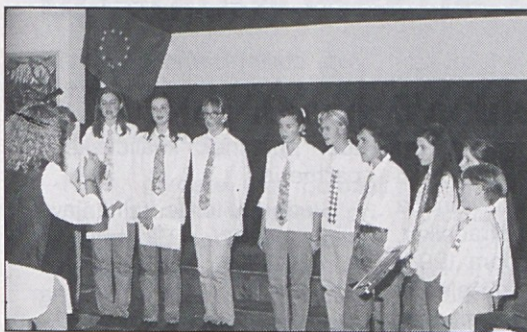
Nadalje je Raimund Grilc pove-

dal v imenu deželnega glavarja, da si ta želi za praznovanje 75-letnice plebiscita sodelovanje slovenskih društev, ki naj bi bilo usmerjeno v prihodnost.

Na poti v Evropo bo imela mladina, ki je večjezična, ogromno prednosti in bo znanje jezikov odločilno za preživetje za našo mladino in to sploh na gospodarskem področju.

Temelje za prijateljstvo so položili na prireditvi ob državnem prazniku tudi v Globasnici, kjer je sodelovala vrsta zborov iz Podjurne. Slavnostni govornik je bil ce-

lovški župan Leopold Guggenberger, ki se je tokrat potrudil, da je zaželel soseda „Dober večer“ tudi v slovenskem jeziku. Prav tako kot deželni glavar je tudi on izrazil mnenje, da mora politični koncept vključevati koroške Slovence, saj je narodna skupnost, ki predstavlja na Koroškem manjšino, pomemben del v mozaiku Avstrije, na katerega naj bi bili ob vstopu v Evropsko unijo ponosni. V Globasnici so se društveniki na prireditvi spomnili pokojnega psihologa in pisatelja dr. Erwina Ringla.

Mladina
z Radiš (slika zgoraj) in iz Globasnice (srednja slika) je pridno sodelovala. V Globasnici pa je zapel slovensko pesem tudi „Gemischter Chor Globasnitz“.

Slike:
Vincenc Gotthardt
in Marijan Fera

Da se je treba vsak dan znova truditi za dobro sožitje med sosedi, je na prireditvi v Železni Kapli poudaril župan Peter Haderlapp. Predsednik SPD „Zarja“ mag. Jože Blajs je povedal, da je treba postaviti v ospredje vse, kar družijo, ne pa to, kar ločuje, ker je le tako možno graditi mostove in v sosedu najti prijatelja. Slavnostni govornik dr. Karl Anderwald je poudaril pomen zakonske zaščite manjšine in razvoj k regionalizmu in je izrazil optimizem, da bo za večinski narod postala zaščita narodnih skupnosti nekaj samoumevnega. Do tega pa bistveno doprinesejo tudi prireditve, kot je to „Dober večer, sosed!“.

Vsekakor je treba ugotoviti, da so politiki podčrtali pomen letošnjih prireditev ob državnem prazniku z ugotovitvijo, da je treba pospeševati ne le sožitje narodov sosedov v krajih samih, ampak, da je potrebno vključiti narodno skupnost kot tako v politične procese s tem, da se uredi zanj njo mandat v deželnem zboru. Koliko je s temi prireditvami uspelo graditi v vaseh samih mostov med obema narodoma, je težko oceniti, vsekakor pa so bile prireditve – čeprav so letos bile po številu le tri – izraz želje po mirnem sožitju z narodom sosedom.

PISMO BRALKE

Stališče Dvojezične TAK

Stališče vodstva Dvojezične TAK k izjavi vodstva ZG in ZRG za Slovence v Mladem NT z dne 21. okt. 1994:

Februarja t. l. je neka profesorica ZG in ZRG za Slovence zaprosila za premostitev na Dvojezično TAK. Istočasno je želela premostitev mag. Schuster-Male na ZG in ZRG za Slovence.

Profesorica ZG in ZRG za Slovence je bila premeščena na Dvojezično TAK in mag. Schuster-Male na ZG in ZRG za Slovence, kjer so se je branili. Premestitvi sta bili veljavni z dne 12. sept. 1994.

Zaradi te zamenjave učiteljic so postale na ZG in ZRG za Slovence ure proste, ki naj bi bile na razpolago za mag. Schuster-Male.

Po petih tednih „zaposlitve“ oz. „nezaposlitve“ mag. Schuster-Male na ZG in ZRG za Slovence pa je morala Dvojezična TAK skrajšati svojim profesorjem učno obveznost za 17 ur. Ta krivica je močno razburila vse prizadete.

Stavke učencev in učenk ne smem komentirati, ker sem vezana na uradno tajnost.

Želim si pa odločitve, ki so v korist učencem in učenkam.

Voditeljica šole
mag. Maja Amrusch-Hoja

Marta Schellander

Marta Schellander je pred kratkim praznovala 70. življenjski jubilej. Pravi, da je čas druge svetovne vojne vzel njena najlepša leta mladosti. Naredila je najbolj grenke izkušnje z režimom, ki je imel cilj iztrebiti slovenski živelj na Koroškem. Sama je bila zaradi povezav s partizani leto dni zaprta v Celovcu, kjer pa ji je bila usoda mila, da smrtna kazen ni bila izpeljana.

Pripravila Heidi Stingler

Marta Schellander:

„Vojna mi je vzela najlepša leta mladosti!“

Marija Schellander se je rodila kot kmečka hči Hauptmanove družine na Otožu pri Št. Ilju. Že v otroških letih je morala skupno s svojo sestro in bratom doma prijeti za delo. Pravi, da je bila v šoli vedno odličnjakinja, saj se je rada in lahko učila.

Ko je hodila v ljudsko šolo v Št. Ilju, so otroci slovenskih družin morali narediti grenko izkušnjo, da je šolska izobrazba nekaj, kar da je zanje nezaželeno. Slovenci naj bi ostali narod dekel in hlapcev.

Marta Schellander se še dobro spominja, da je bil pouk v prvem in drugem razredu še slovenski, nato pa je postalo veljavno Hitlerjevo načelo „Kärntner, sprich deutsch!“. Takrat so seveda še vsi otroci govorili slovensko in so zaradi te odredbe zelo trpeli. Ko so se priselile v Št. Ilj nekatere nemške družine, je bila okolica še tako slovenska, da so v nekaj mesecih tudi otroci nemško govorečih družin govorili slovensko.

Z izbruhom druge svetovne vojne pa se je začelo hujskanje proti slovenskim družinam in slovenskemu jeziku. Marta Schellander se spominja, kako je šla s svojo družino k majniškim pobožnostim v cerkev sv. Lucije na Goro in je na poti domov ležal na cesti vsepovsod propagandni material SS-ovcev. Vsepovsod so bili razobešeni plakati z ukazom „Kärntner, sprich deutsch!“ in SS-ovci so pred cerkvijo kričali parole kot: „Kameraden, hängt

die Juden und die Pfaffen an die Wand!“ V šoli so morali otroci takrat peti Hitlerjevo himno, ki se je glasila približno takole: „Wir werden weiter marschieren, wenn alles in Scherben fällt, denn heute gehört uns Deutschland und morgen die ganze Welt...“

Takrat je Marta Schellander začela pisati dnevnik. Ker pa je Hauptmanova družina bila zelo zavedna, so njeno hišo SS-ovci vse prostore in grozili družini. Takrat je sumili, da imajo Hauptmanovi stik s partizani ter jih oskrbujejo z živežem. Vedno spet so žandarji prišli v hišo, preiskali vse prostore in grozili družini. Takrat so našli tudi dnevnik mlade Marte Schellander, katerega so skupaj z drugimi stvarmi pobrali in uničili.

Marta Schellander pripoveduje, da je bil njen bratranec pri partizanih in je prišel na dom Hauptmanovih, kjer so ga oskrbovali. To je bil tudi vzrok, da so njo in njeno sestro Terezijo odpeljali v Celovec v zapor, kjer sta bili skupaj s skoraj 40 drugimi Slovenci zaprti leto dni. V celovškem zaporu so ujetniki čakali leto dni na sodbo. Sodnik iz Berlina, dr. Freissler, naj bi bil izrekel sodbo in ujetniki so vedeli, da nimajo nič drugega pričakovati, saj je bil Freissler

znan po tem, da je tako rekoč naredil kratek proces in je vsakega Slovenca, ki je imel stik s partizani, obsodil na smrt. Vendar je bila takrat usoda ujetnikom mila. Akti, ki so jih iz Celovca poslali v Berlin, so bili menda bombardirani in zato tako dolgo ni prišlo do sodbe. Življenje v zaporu je bilo nečloveško, v 12 celicah je bilo 12 postelj, v katerih je spalo nad 40 ujetnikov. Marta Schellander se danes spominja, da ji je takrat dal stražar v jed nekaj, o čem še danes ne ve, kaj je bilo. Na vsak način je takrat postala nezavestna in je od tistega trenutka imela vse življenje težave s spominom. Posledice tega časa čuti še danes.

Ko so maja leta 1945 prišli v taborišča Francozi in Angleži, so ti rešili tudi ujetnike iz celovškega zapora, ki naj bi bili nekaj dni navrh obglavljeni v Gradcu brez sodbe. Ker so se ujetniki takrat zavedali, da vojne še ni konec, so šli posamič iz zapora, da se jim ni še v zadnjem trenutku kaj pripetilo.

„Skupaj s sestro Terezijo sva bili v Celovcu leto dni v zaporu. V Gradcu naj bi bili brez sodbe obglavljeni, usoda pa nama je bila mila.“

Marta Schellander

Oče Marte Schellander je bil bolan in zato ni bil vpoklican v vojsko. Ko je zvedel, da so Nemci vkorakali v Rusijo, je imel le eno željo: da bi lahko še doživel poraz nemške vojske,

vendar je Hauptmanov oče umrl v 51. letu starosti leta 1942.

Po vojni je Marta Schellander živela še nekaj let doma in se je poročila leta 1951. Z možem sta si na Žopračah vzela v najem kmetijo, kjer sta za svojo družino ustvarila dom. V zakonu se jima je rodilo pet otrok. Pozneje sta si kupila hišo v Rožeku, kjer danes živi Marta Schellander sama. Otroci so medtem dorasli in vsak gre svojo pot. Eden od njih živi v Maleziji.

Marta Schellander je doraščala v zavedni slovenski družini in se je tudi sama vedno trudila, da bi to zavednost dala naprej tudi svojim otrokom, kar pa ji je le delno uspelo. V skorajda že čisto ponemčeni okolici v Rožeku je bilo izredno težko ohraniti slovensko besedo. Čeprav je sama vedno govorila z otroki izključno slovensko, danes pravi, da sploh mlajši otroci skoraj nočejo več govoriti tega jezika.

Sama je vedno zelo rada brala in tudi pisala in je še danes dobro informirana o dogodkih in razvoju slovenske narodne skupnosti. Najbolj jo boli dejstvo, da slovenske organizacije ne uvidijo, da si kot maloštevilna narodna skupnost preprirov ne moremo privoščiti. Želi si, da bi uspelo urediti skupno organizacijo in tudi skupen časopis, da bi govorili navzven z enim glasom in tako dosegli pozitivne premike v narodnostni politiki.

Minuli teden sta **Janko Golavčnik** in **Mario Pandel** zelo dobro opravila izpit za tiskarskega pomočnika. Iskreno jima čestitajo sodelavci Mohorjeve. Čestitkam sodelavcev in domačih se pridružuje tudi uredništvo NT.

Župnik iz Žvabeka in s Suhe **Šimej Wutte** je pred nedavnim obhajal rojstni dan in god. Ob tem dvojnem prazniku prisrčno čestitamo ter želimo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebne sreče. Čestitkam Našega tednika se pridružujejo farani, cerkveni pevci in farni svet iz Žvabeka.

Rojstni dan slavi **Brigitta Dovjak** iz Podgrada. Iskreno čestitamo ter želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro. Čestitke veljajo tudi za minuli god.

V Žitari vasi je slavila 90. življenjski jubilej **Katarina Kalman**. Za ta visoki praznik ji iskreno čestitamo, želimo še mnogo osebnega zadovoljstva, predvsem pa trdnega zdravja. Čestitkam NT se pridružuje EL Žitara vas.

Andreji in Petru Greistorfer-Vrbinc iz Gradca se je pretekli četrtek rodil sin **Jakob**. Srečnima staršema iskreno čestitamo, malemu Jakobu pa želimo vse najboljše na življenjski poti, zlasti zdravja in uspeha.

Okrogli jubilej obhajata **Mici** in **Tomi Lampichler** iz Lipice na Radišah. Slavljenca ob tem visokem skupnem prazniku prisrčno čestitamo ter želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro, predvsem pa še mnogo skupne sreče! Čestitkam Našega tednika se pridružujejo vsi domači.

Urška Pandel iz Klopinja je obhajala osebni praznik. Prisrčno čestitamo!

Pri **Pegrinu** v Selah obhajajo trije družinski člani osebni praznik: oče **Pepi**, snaha **Kristina** in mali **Markus**. Vsem trem iskreno čestitamo ter želimo mnogo zdravja, sreče in veselja!

Osebni praznik je obhajala **Uršula Markowitz** iz Žitare vasi. Vse najboljše!

Pred nedavnim je obhajala rojstni dan god **Seli Mucher** iz Račič. Za minu-

ČESTITAMO

li rojstni dan iskreno čestitamo ter želimo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva!

40., jubilejni, rojstni dan slavi **Karl Plautz** iz Goselne vasi. Iskreno čestitamo ter vse najboljše tudi v prihodnje. Čestitkam Našega tednika se pridružujejo vsi domači.

Društvo upokojencev Št. Jakob čestita za osebni praznik **Urši Lepuschitz** iz Podgorij in **Toniju Kajžniku** iz Rožeka. Ostali člani društva upokojencev Št. Jakob kličejo slavljenca še na mnoga zdrava in zadovoljna leta. Čestitkam upokojencev se pridružuje NT.

60-letnico poroke slavita **Nežka** in **Maks Uranšek** iz Libelič. Ob tem visokem skupnem jubileju prisrčno čestitamo ter želimo še mnogo srečnih, srečnih in milosti polnih skupnih let!

Inštalater **Štefan Gregorič ml.** iz Male vasi pri Globasnici je te dni slavil 30. pomlad. Za ta osebni jubilej prisrčno čestitamo ter želimo še mnogo uspeha in osebnega zadovoljstva! Čestitkam Našega tednika se pridružujejo dobri znanci in nogometiši iz Sel.

Včeraj je v Doljni vasi pri Celovcu praznoval rojstni dan **mag. Marjan Pipp**, podpredsednik NSKS. Iskreno čestitamo ter želimo še mnogo srečnih, zadovoljnih in uspešnih let, tako v družinskem krogu kot tudi v poklicu. Čestitkam se pridružuje EL.

Pretekli petek je obhajala osebni praznik **Uršula Unterberger** iz Št. Petra pri Velikovcu. Vse najboljše!

Naslednje voščilo je namenjeno **Urši Mak** iz Sel, ki obhaja rojstni dan in god. Ob tem dvojnem prazniku prisrčno čestitamo ter želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro, predvsem pa trdnega zdravja! Čestitkam Našega tednika se pridružujejo vsi domači.

V Št. Petru pri Št. Jakobu praznuje osebno slavje **Leopoldina Rassinger**.

Čestitkam domačih se pridružuje NT.

Preteklo nedeljo je obhajal rojstni dan **Flori Košat** iz Podgorij. Ob tem osebnem prazniku prisrčno čestitamo ter mu želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro, predvsem pa trdnega zdravja. Čestitkam Našega tednika se pridružujejo vsi člani društva upokojencev Št. Jakob, še posebej pa sestra Micka, ki se mu ob tej priložnosti zahvaljuje za vso pomoč.

Osebni praznik je obhajala tudi **Uršula Kullnig** iz Novega sela pri Kotmari vasi. Vse najboljše!

Osebni praznik obhajata **Pepca Oraže**, doma na Kotu, in **Urši Male**, po domače Tomkova. Obema veljajo naše iskrene čestitke, želimo pa še mnogo zdravja in osebnega zadovoljstva!

V društvu upokojencev Podjuna obhajata osebni praznik **Ana Krassnig** iz Grabalje vasi in **Karl Komar** z Metlove. Vsi ostali člani slavljenca prisrčno čestitajo ter kličejo še na mnoga zdrava, srečna in milosti polna leta. Čestitkam upokojencev se pridružuje uredništvo Našega tednika.

Za rojstni dan čestitamo tudi mali **Rozzi Perdacher**, doma v Holbičah pri Skočičah. Vse najboljše!

Pred nedavnim je v Apačah slavila 70-letnico življenja **Petronella Rossmann**. Ob tem visokem jubileju prisrčno čestitamo ter kličejo še na mnoga zdrava, srečna in zadovoljna leta!

Društvo upokojencev Pliberk čestita za osebni praznik **Stefki Skuk** iz Senčnega kraja, **Šimanu Pauliču** iz Globasnice, **Kristijanu Dlopstu** iz Večne vasi, **Karlu Mertu** iz Bistrice, **Ceciliji Lunder** z Letine, **Karlu Wutteju** iz Breške vasi, **Nežki Krewalder** iz Strpne vasi in **Marti Kreutz** iz Blata pri Pliberku. Posebne čestitke pa veljajo **Šimanu Trehtarju** iz Doba, ki slavi te dni 70. rojstni dan. Prisrčnim čestitkam društva upokojencev Pliberk se pridružuje uredništvo

Našega tednika.

Pretekli teden je slavila 70. rojstni dan **Uršula Razgoršek**, po domače Apohalova bica s Prevalj. Slavljenki ob tem visokem jubilejnem prazniku prisrčno čestitamo ter želimo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva! Čestitkam Našega tednika se pridružujejo pravnuka Simon in Mihec, vsi vnuki, otroci ter Šulnova družina iz Libuč.

Dvojni praznik obhajata **Uršula** in **Fritz Bricman**. Iskreno čestitamo ter vse lepo in dobro tudi v prihodnje!

Naslednje voščilo za osebni praznik je namenjeno **Sabini Klokcar** z Metlove in **Martinu Komarju** iz Kazav. Vse najboljše in še na mnoga zdrava in milosti polna leta! Čestitkam Našega tednika se pridružujejo župnik Florijan Zergoi, zborovodja Tonči Mucher in vsi pevci cerkvenega zbora, ki želijo slavljenca poleg trdnega zdravja še mnogo veselja pri petju.

30-letnico skupnega življenja slavita **Pavla** in **Folti Dovjak**. Ob tem skupnem prazniku iskreno čestitamo ter želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro ter mnogo medsebojnega razumevanja!

80. rojstni dan slavi **Franc Matzhold** z Rude. Slavljenču ob tem visokem osebnem jubileju iskreno čestitamo ter mu želimo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva!

Rojstni dan praznuje **Rezi Polanšek** iz Železne Kaple, za kar ji prisrčno čestitamo ter želimo vse najboljše!

Angelika Krawanja iz Bekštanja na Trati je zaključila študij na filozofski fakulteti, oče **Johann** pa je meseca oktobra slavil 65. rojstni dan. Obema ob osebnih slavjih prisrčno čestitamo ter želimo vse najboljše! Čestitkam Našega

ČESTITKI TEDNA

Milica Hrobath, 50 let

Preteklo nedeljo, 24. oktobra, je v krogu najdražjih slavila 50. rojstni dan Milica Hrobath, rojena Oraže. Poznamo jo kot mirno in vestno ravnateljico ljudske šole v Št. Lenartu pri sedmih studencih, njen najljubši konjiček pa je pesnikovanje. Sodelovala je v raznih slovenskih publikacijah (Mladje, Mladi rod, Družina in dom, Celovski zvon), leta 1981 pa je pri Mohorjevi založbi v Celovcu izdala prvo zbirko otroških pesmi „Vigredno sonce“. Nekaj let pozneje je izšla še druga, pod naslovom „Veter poje“.

Milica ali Mili Hrobath se je rodila 24. oktobra 1944 v Selah, po zaključeni osnovni šoli pa je obiskovala Slovensko gimnazijo ter jo 1963, zaključila z maturo. Po končanem študiju na učiteljski je poučevala na osnovni šoli v Št. Lenartu pri sedmih studencih, kjer je sedaj ravnateljica. Prav tja se je poročila leta 1968. Ravnateljici in pesnici Milici Hrobath ob njenem okroglem jubileju prisrčno čestitamo, želimo vse lepo in dobro na poklicni poti ter še mnogo veselja pri pesnikovanju!

Stana Millonig praznovala 70-letnico

Te dni je obhajala Stana Millonig, doma v Draščah v Ziljski dolini, 70. življenjski jubilej. Kot mlado dekle se je izobraževala v Ljubljani na državnem učiteljski in se pripravljala na učiteljski poklic. Na Koroškem je dobila prvo službeno mesto v Selah, kjer je tudi spoznala svojega moža Hanzija, s katerim sta si ustanovila družino. Rodili so se jima trije sinovi: Hanz in Tomo sta danes priznana pedagog na dvojezičnih šolah, sin Peter pa je kot jurist prizadeven gospodarstvenik.

Stana Millonig kot učiteljica ni vršila le svoje dolžnosti, v Selah se je z ljubeznijo posvečala mladini, prav tako na svojih poznejših službenih mestih v Kazazah, v Gorjah in na Ziljski Bistrici. Aktivno je sodelovala pri Katoliškem ženskem gibanju, objavljala prispevke v slovenskih časopisih in je bila dolga leta odbornica Mohorjeve družbe. Z dobrim srcem ni skrbelo le za svojo družino, ampak je imela vedno pred očmi tudi razvoj narodne skupnosti, in k njemu kot odlična učiteljica mnogo doprinesla. Slavljenki ob okroglem življenjskem jubileju iskreno čestitamo in ji želimo vse najboljše.

Naš upokojenec

PRILOGA NAŠEGA TEDNIKA

navadni tiskanje tudi v m... številka 3 / 94 ATS: 10,-

Kaj sanje povedo človeku?

stran 7

Zdravstveni nasvet:

Kako lahko koristimo masažo?

stran 8/9

UVODNIK

Drage
upokojenke,
dragi
upokojenci!

Spet je prišla jesen – čas slovesa in poslavljanja. Še enkrat se je narava oblekla v nešteto barv – preden začne počivati. Pogled na te barve je lep – samo, da zapusti v človeku neko bol, ko se človek zave, da je to začetek umiranja narave.

stiti življenje, da gre mimo nas, saj tudi starejšemu človeku nudi še marsikaj zanimivega.

Seveda pridejo v teh letih tudi težave in seveda tudi bolezen; a ne obupati, ampak z optimizmom gledajmo v prihodnost.

„Če pride življenjska jesen“

Tudi mi upokojenci se moramo zavedati, da smo že v zrejših letih – da smo dosegli jesen našega življenja.

Gledamo nazaj na bolj ali manj izpolnjeno življenje. Vedeti pa moramo, da se z jesenjo življenje še ne konča. Ravno zdaj si lahko privoščimo to, česar si vse življenje nismo mogli, in uživamo življenjsko jesen. Hodi mo na izlete, v družbo in se veselimo naših vnukov. Nikakor pa se ne smemo usesti v kot in pu-

Včasih pridejo trenutki, ko misliš, da več ne bo šlo naprej – tedaj vzemite knjige v roke in videli boste, da je knjiga starejšemu človeku v veliko veselje in je tudi njegov najboljši prijatelj, in že bo življenje bolj sončno in veselo.

Torej uživajte življenjsko jesen z vsemi krasotami, tudi s krasotami narave.

Vam želi

Vaša Micka

Ljudska arhitektura in znamenja na Radišah

Prav začudeni so bili Radišani, ko sta prvič prišli v vas rodovedni študentki iz Ljubljane, Damjana Žbontar in Sandra Habjanič, in sta hotele zvedeti vse o tukajšnji bivalni kulturi. Mladi študentki etnologije pa sta si točno ogledali tudi vse križe in znamenja in sta skušale dognati, zakaj so jih domačini postavili.

Pripravila H. Stingler

Ljudska arhitektura in bivalna kultura. Življenja polna Sandra Habjanič je doma v Lendavi na Prekmurskem in se že več let ukvarja z ljudsko arhitekturo. Materialna arhitektura kot goli predmet je ne zanima, bolj gre za raziskovanje odnosa ljudi do teh predmetov in arhitekture, ki je odraz bivalne kulture v življenju. Možnost za raziskovanje

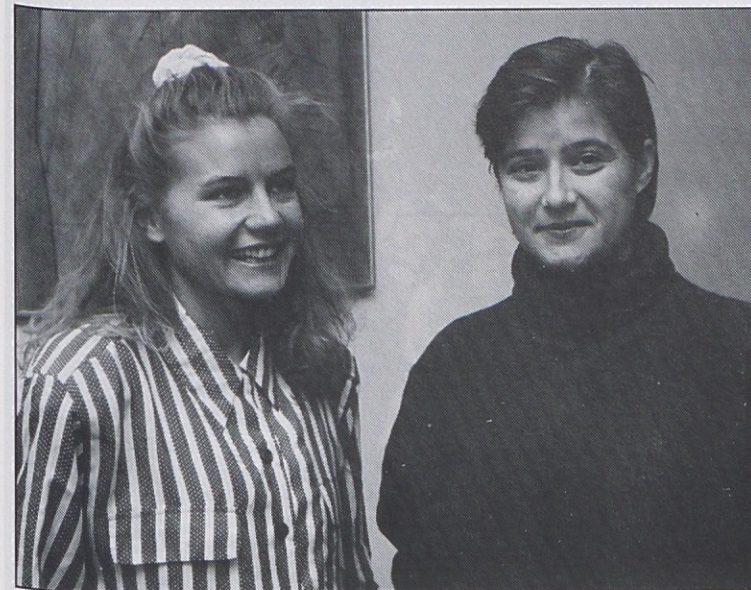
takih predmetov na Radišah, katero jih je dala Krščanska kulturna zveza, se ji je zdela zanimiva predvsem zato, ker je tu na dvojezičnem ozemlju lahko spoznala življenje ljudi in njihova razmišljanja. Že v gimnazijskih letih se je zanimala za problematiko manjšin in je to zanimanje ohranila tudi pri svojem etnološkem delu. Nad terenom na Radišah je

Eden redkih skoraj v celoti ohranjenih domačijskih kompleksov iz srede 19. stoletja

Z nekaj denarja in veliko volje lahko postanejo starine več kot le muzejski predmeti

Sandra Habjanič in Damjana Žbontar sta raziskovale znamenja in bivalno kulturo na Radišah

izredno pozitivno presenečena, ker lahko ugotavlja, da ji je uspelo dobiti zaupanje ljudi in pri svojem delu nikjer ni naletela na upor, ampak obratno. Sploh stari ljudje so bili vedno spet presenečeni, da se kdo od mladih zanima za njih življenje in so v vsej meri vračali mladi etnologinji njeno zaupanje, naklonjenost in prijaznost. Razveseljivo za Sandro Habjanič pa je bilo tudi spoznanje, da je pri teh raziskovanjih marsikdo od mladih našel novi način gledanja na tradicionalno ljudsko arhitekturo.

Mlada etnologinja pravi, da je na Radišah na vsaki domačiji našla temelje ali pa tudi cele ohranjene stavbe iz sredine 19. stoletja, ki pričajo o bližnji ali daljni preteklosti. Pri tem najbolj fascinira dejstvo, da to niso mrtvi muzejski predmeti, ampak da v njih še dostikrat bivajo ljudje in imajo v teh poslopih deloma urejene bivalne prostore. Nekateri pa celo popravljajo poslopja in se trudijo, da bi te priče preteklosti ohranili.

Križi in znamenja. Mlada simpatična etnologinja Damjana Žbontar je pri svojem raziskovalnem delu na Radišah našla okrog 30 križev in znamenj. Pravi, da je zadnjič bila letos maja na Radišah in ko je prišla te dni spet v

to vas, je spet bilo postavljeno novo znamenje. Pravi, da nič ne stoji kar tako, ampak je odraz življenja in prava škoda je, da mladi danes večinoma sploh ne vejo, iz kakšnega razloga je kdo postavil kak križ ali kakšno znamenje. Za okras teh znamenj po navadi

Križ postavljen na najvidnejšem mestu v vasi kot znak zahvale in verskega prepričanja

skrbijo iz verskega prepričanja gospodinje in se ta tradicija po navadi nadaljuje tudi v naslednji generaciji. Večinoma so taka znamenja postavljena na najbolj vidnih mestih v vasi, kjer se srečavajo ljudje. Marsikdo od starejših ljudi pa se tudi pri svojem delu ustavi pri takem znamenju, se pokriža in včasih tudi pomoli.

Razveseljivo je za Damjano bilo tudi spoznanje, da so se zaradi njenega zanimanja za ta znamenja začeli za njihov pomen zanimati tudi domačini.

Vrniti ljudstvu to kar je dalo. Tajnik Krščanske kulturne zveze Nužej Tolmajer pravi, da je v načrtu izdaja monografije Radiš, katere sestavni del naj bi bili tudi rezultati raziskovanj mladih etnologinj. Škoda bi bilo, če bi dragocenosti zbirali le za arhive, ampak jih je treba dokumentirati tudi v tiskani besedi in jih dati kot zaklad mlajši generaciji, ker je to odraz življenja in identitete domačega ljudstva.

Budli
pripoveduje

Moji ženki

Danes pesmico za Micko bom napisal, prej pa bom še krožnik moj polizal.

Jedel vedno rad sem in zadosti,

čeprav mi ženka pravi, da naj bi se postil.

Micka v Celovec spet zahaja,

to mi pa nič ne ugaja.

Spremljati jo v mesto hočem,

vendar nagobčnika nositi nočem.

Pa tud' vrv okol vratu ne ljubim,

za svobodo vse življenje se že trudim.

Zdaj je zunaj megla, mraz,

bo imela Micka še kaj časa,

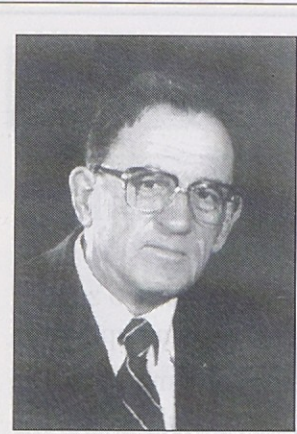
da mi bo moje mrzle noge grela,

in tud' kakšno pesmico zapela?

In kaj, če bo njenja glava vroča -

se bova še ljubila - tud' če bo toča?!

Alojz Krištof

Novice izpod Pece preko Pliberka do Drave

Izlet na Golico letos avgusta je bil čudovit. Pliberški upokojenci smo si ogledali tudi cerkev sv. Vincenca.

Pridite za nami na jesenski dopust

Potok Bistrica, ki izvira na Golici, se je prej iztekal v Dravo pri Muti v Sloveniji. Danes pa napolnjuje jezero, nato teče po ceveh v Labot, kjer poganja turbine. Tukaj se Bistrica izteka v Dravo. V jezero se izteka še ne-

kaj manjših potokov. Jezero je dolgo tri kilometre. Površina jezera je okrog 80 ha v višini 1080 metrov. Ob tem romantičnem jezeru je bilo v lepem poletnem času nadvse prijetno uživati zdrav gorski zrak. Ing. Stückler nam je

na poljuden in razumljiv način tolmačil tehnične naprave. Nato nas je prijazno povabil na prigrizek v Seecafe ob jezeru.

Po prisrčnem slovesu smo se preselili v vinorodne kraje, kjer smo v večjem gostinskem lokalni bili nadvse hitro postreženi, čeprav nas je bilo 55 izletnikov. Po obedu smo se ponovno peljali na Golico po drugih vzpetinah. V višini 1660 m smo napravili v restavraciji na Weinebene kratek oddih. Natararja sta nam v naše presenečenje postregla v slovenščini. V času sezone in počitnic nastavijo študente iz Slovenije. Po Golici smo videli nešteto smučarskih naprav, televizijskih projektov in radarskih opazovalnic – Goldhaube –, katere upravlja vojaščina. Med vožnjo nas je Miha Lubas zabaval z „zlato uro“. Tisti, ki bo uganil, koliko tehta zavitek kovancev, dobi uro. Uganila in dobila je nagrado ena

Predstavniki Kelaga g. ing. Johann Stückler opisuje jezero in razlaga potek gradnje jezera in elektrarne.

Srečanje vižark in vižarjev na Svetem mestu

Že tradicionalno srečanje vižark in vižarjev, katerega prireja vsako leto KPD Žvabek, je bilo v nedeljo, 7. avgusta, na Svetem mestu pri Žvabeku. Vsako leto je nekaj novih muzikantov, kar daje posebno privlačnost in pestrost. Ni čuda, da vsako leto pritegne več nastopajočih, kakor tudi poslušalcev, še posebno upokojencev, ki jih društvo „Drava“ posebej vabi. Vse se vrši v lepem domačem vzdušju, še posebno, ko mag. Jokej Logar razvedri navzoče s svojim prikupnim nastopom. Seveda nenazadnje prispevajo svoje tudi prisotni upokojenci s svojimi domislicami.

Izlet na Golico

V prvi polovici avgusta je društvo upokojencev organiziralo že drugi izlet za svoje člane. Tokrat smo doživeli prav lep in zanimiv izlet po spodnji Koroški in sosednji Štajerski. Glavni namen potovanja je bil ogled jezera oziroma umetnega jezera na Golici (Koralpe, Soboth). Ogledali smo si naprave elektrarne v Labotu. Turbine poganja voda iz „novega“ jezera. V Labotu nas je pričakal in pozdravil gospod ing. Johann Stückler od podjetja Kelag ter nam poročal o poteku gradnje jezera oziroma obratovanju elektrarne. Ta objekt so zgradili v slabih treh letih. Ob jezeru je tudi spominska plošča petim žrtvam gradnje. Tri žrtve so iz Slovenije.

upokojenka. Ženska roka ima blojši občutek. Bilo je smeha in zabave. Sploh nas je Miha vedno spravljal v dobro voljo. Izrazil je željo, naj „Naš upokojenec“ omeni, da so se upokojenke „lepo in dostojno“ obnašale na izletu, moški so pa itak v redu, saj jih boljše polovice skrbno nadzorujejo, tako da so vedno takti. V tem prijetnem vzdušju smo srečno prispeli s planin v dolino. Glavno težo tega prijetnega izleta je nosila naša predsednica, za kar se ji izletniki lepo zahvaljujemo.

Mednarodno srečanje na jormaku v Pliberku

Pliberški sejem, letni jormak in drugo mednarodno srečanje upokojencev je naše društvo lani ob jubilejnem 600. jormaku prvič organiziralo, in sicer kot večjo družabnost, povezano s srečolovom. Upokojenci so bili nad tem izredno veseli. Da nam je pogum, da nadaljujemo to družabnost. Da je bilo možno, smo hvaležni

društvu „Edinost“ v Pliberku, ki nam je dalo potreben prostor v šotoru. Posebno smo hvaležni vedno nasmejanemu šefu šotora g. Jožku Hudlu in pomlajeni strežbi z gospo Anito na čelu, našo agilno prosvetno delavko.

Po pozdravnem nagovoru je predsednica predstavila nastopajoče zборе. Društveni zbor je moral obvezno zapeti „Jormakovo himno: „V Plibrci v jormaci“ (glej desno). Zapeli so še zbori upokojencev iz Radovljice, Celja, Vitanj in Ostrožnega pri Celju. Ti nastopi so nam vlili prijetno razpoloženje. V naše veselo presenečenje so nas upokojence prišli pozdravit: župan občine Pliberk g. mag. Grilc, mestni svetnik g. Kumer-Črčej in podžupan občine Bistrica g. Andrej Wakounig. Predsednik upokojencev Slovenije g. Hvale je čestital mednarodnemu srečanju z željo, naj se ta srečanja nadaljujejo.

Upamo, da bo društvu tudi v bodoče uspela takšna posrečena pridritev.

Člani društva praznujejo svoje jubileje

Pred nedavnim je na Blatu praznovala visoki, 80. rojstni dan Črčejeva mati Roza Kumer.

Praznovala je vedra in dobro razpoložena ob številnih čestitkah v krogu domačih, sosedov in znancev. Druga jubilarica praznuje enak jubilej v oktobru; to je Voglova mati Terezija Kerbitz iz Vogrč. Zanimivo: na isti dan in isti lepi jubilej praznuje tudi Dolfej Steinbuch iz Doba. Na Blatu je praznovala 70. rojstni dan pri-

jazna in postrežljiva Justina Stuck.

Vsem čestitamo in čelimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Spet smrt v naših vrstah

V juliju nas je zapustila v 83. letu Pečnikova mati na Belšaku, Uršula Enzi. Živela je že nekaj let pri svojih hčerkah v Šmihelu. Za njo žaluje pet hčera in pet sinov. Kljub veliki družini, s tem pa velikim skrbem in delu, je bila vedno nasmejana in dobre volje, zraven pa izredno radodarna. Bila je vsa srečna, če je le mogla ob obisku postreči ali napraviti kakšno uslugo.

Naj na sončni Šmarjeti počiva v miru!

Zdravstveni dopust v Termah Čatež

Društvo ponovno vabi člane na jesenski zdravstveni dopust v Terme Čatež; dopust je predviden od 5. do 12. novembra tega leta. Na željo bo zdaj spet v Čatežu, ker je tam vsestranska ponudba.

Deseti jubilejni vaški praznik v Šmihelu

Ker naši upokojenci vsako leto sodelujejo pri tem ljudskem slavlju, naj omenimo razvedrilni dogodek na travniku, katerega je vpeljalo domače kulturno društvo pred desetimi leti. Tega zabavnega in obširnega programa se mladi kot starejši rod z veseljem udeležuje in sodeluje. Zato je iz leta v leto večja udeležba.

Prikazujejo razna kmečka dela in običaje, npr.: ročna košnja, sprava in uporaba pridelkov. S kakšnim preprostim orodjem so včasih znali lepo in čedno narediti! Seveda ni mogoče naštetih vsega, kar so v teh letih že prikazali. Starejši vzbujajo spomine na pretekla časa, mladina pa vidi, v kakšnih težavah so živeli naši predniki, a vseeno so tudi takrat imeli vmes nekaj veselja.

V Plibrci, v jormaci...

Deseto, spasičeno
 1. V Plib - br - ci, v jor - ma - ci, v Šmih - lu - vi, v Bra - ni - ci, v Bred - ni - hi - ci.
 2. V Plib - br - ci, v jor - ma - ci, v Šmih - lu - vi, v Bra - ni - ci, v Bred - ni - hi - ci.

na Clav Dp je Jam pva - cu pa to - po sta gija pa pa
 Dp je Jam pva - cu pa to - po sta gija pa pa
 Dp je Jam pva - cu pa to - po sta gija pa pa

gvi sno na - sa do wa - ta pa lja
 pva - cu pa to - po sta gija pa pa
 Dp je Jam pva - cu pa to - po sta gija pa pa

alano
 kaj - ci - ka, kaj - ci - ka, kaj bi ti ra - do - da - da
 kaj - ci - ka, kaj - ci - ka, kaj bi ti ra - do - da - da
 kaj - ci - ka, kaj - ci - ka, kaj bi ti ra - do - da - da

V Plibrci v jormaci - v Pliberku na semaju
 Slogovna društva - - - me najljubše gostilne v Pliberku
 Na človeškem praku - - - na avtoriskem izgu
 Sridar, šibava - - - pisar, pisalo
 kavelj

Iz domače kuhinje

Domača gibanica

Sestav (za 10 oseb): 0,5 kg moko, 3 žlice olja, žlica kosa, sol in mlačna voda za testo ter 1 kg skute, 2 kg jabolk, 20 dag orehov, 4 kisle smetane, 5 jajc, 2 vrečki vaniljinega sledkorja, 0,05l rum, sladkor po okusu za nadev.

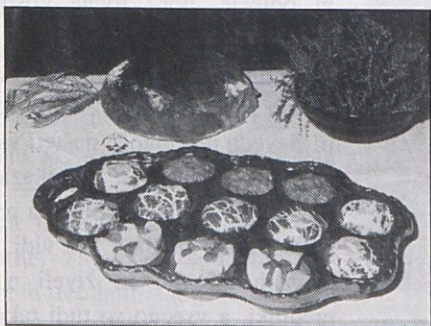
Priprava: Testo, ki ga zmesemo srednje mehko, naj počiva pol ure, nato ga raztegnite, da se malo osuši. Pekač ali model namažemo z margarino, po obliki pekača ali modela pa tudi obujemo testo.

Prvo plast testa potresemo z orehi, sladkamo in polijemo s smetano, drugo namažemo s skutnim nadevom (skuta, smetana, vanilin, rum, 2 jajci, sladkor po okusu), na tretjo plast pa damo narišana jabolka, sladkamo in polijemo s smetano. Vse ponovimo še dvakrat. Na zadnjo plast prelijemo ostalo smetano in jajci ter pečemo pri temperaturi 180 stopinj Celzija eno uro.

Mavželjni s kislim zeljem

Za deset oseb potrebujemo: 1 kg svinjskih pljuč, 1 kg svinjske glave, 0,3 kg telečjih možganov, 0,1 kg riža, 0,3 kg svinjski mrežice, 2 jajca, drobtine, sol poper, majaron, juho od kuhane svinjske glave.

Priprava: Meso prepečemo in zalivamo z juho (meso drobno zmeljemo), ohladimo, napolnimo v svinjsko mrežico, na vrh dodamo trdo kuhani jajci, narezani na lističe, ter nekaj zelenjave. Zvitke pečemo pol ure v pečici ali krušni peči pri temperaturi okrog 200 stopinj Celzija.

Vaščani iz Zgornje vesce so se radi odzvali povabilu rožanskih upokojencev.

Vaščani so prišli v ves

Kulturna prireditev z družabnim srečanjem je spet privabila rožanske upokojence v Št. Jakob.

Dne 18. septembra 1994 je Društvo upokojencev Št. Jakob v Rožu spet vabilo na tradicionalno jesensko kulturno prireditev v domačo farno dvorano.

Tokrat je bil na programu nastop pevske skupine „Vaščani pojo“ pod vodstvom prof. Joška Kovačiča ter „Višarskega kvinteta“ pod vodstvom gospe Ane Misoni.

Z zanimanjem so upokojenci v zasedeni dvorani spremljali izvajanje kulturnega programa. Prof. Joško Kovačič je s svojimi muhastimi vložki poskrbel za smeh in dobro voljo. Pri petju nekaterih znanih starih narodnih pesmi je znal pritegniti upokojence k sodelovanju. „Vaščani“ so pri nas že znani, zato so jih navzoči sprejeli z navdušenim ploskanjem in jih imajo kar za „svoje“.

Izvajanja „Višarskega kvinteta“, ki je izredno občuteno zapel pesmi v slovenščini, furlanščini, italijanščini in nemščini, so navzoči nagra-

Iz sosedske je prišel gostovat „Višarski kvintet“

dili s posebnim odobravanjem. Gospa Alma Prešeren je tudi zelo nazorno predstavila kraje in okoliščine, iz katerih prihaja „Višarski kvintet“.

Na željo upokojencev so morali „Vaščani“ in „Višarski kvintet“ precej raztegniti svoj predvideni program. Ugotoviti tudi moramo, da sta se ti dve skupini izvrstno dopolnjevali. Na tem mestu se moramo zahvaliti za kulturni užitek, ki sta nam ga to popoldne pripravili nastopajoči skupini. Veseli nas, da

se „Vaščani“ vedno spet odzovejo našemu povabilu in se jim na tem mestu še posebej zahvaljujemo.

Naša posebna zahvala velja „Višarskemu kvintetu“, ki je kljub precejšnji oddaljenosti prišel v naš kraj in nam predstavil kulturo svojih krajev.

Družabni del prireditve se je nadaljeval v noč. Udeleženci so odšli na svoje domove z občutkom, da so prebili lep popoldan.

„Vaščanom“ in „Višarskemu kvintetu“ kličemo: Pridite spet kmalu v Št. Jakob.

Sanje veliko povedo o človeku

Razlaga sanj ni le zanimiva, lahko pomaga tudi pri reševanju vsakodnevnih težav.

Sanje so del človekovega življenja in se vanje zateče naše budno življenje in se nadaljuje v njih na najrazličnejše načine. Marsikdo v sanjah vidi in spozna več kot takrat, ko je njegova pamet budna. Prav zato so sanje bolj pomembne, kakor si navadno mislimo. Sanje so podobe življenja, velikokrat pa tudi znamenja, ki človeka opozarjajo pred nevarnostjo, ali pa ga poskušajo usmerjati v vsakdanjem življenju.

Zato že od nekdaj ljudje črpali iz sanj razlage za svoja življenjska dejanja, bodisi za tista, ki so bila že za njimi, bodisi za tista, ki so še le prihajala.

Z razlago sanj kot tudi z razlago predsmrtnih znamenj se že leta dolgo ukvarja tudi 90-letna Elizabeta Ogris, pd. Odrejeva mama iz Plešerke. V teku let ji je uspelo razložiti razna znamenja, tako, da je prepričana, da je možno na osnovi sanj predvsem spoznati tudi nevarnosti, ki obdajajo človeka.

„Bližnjo smrt lahko naznanjajo predsmrtna znamenja, ki jim pravimo cahn!”

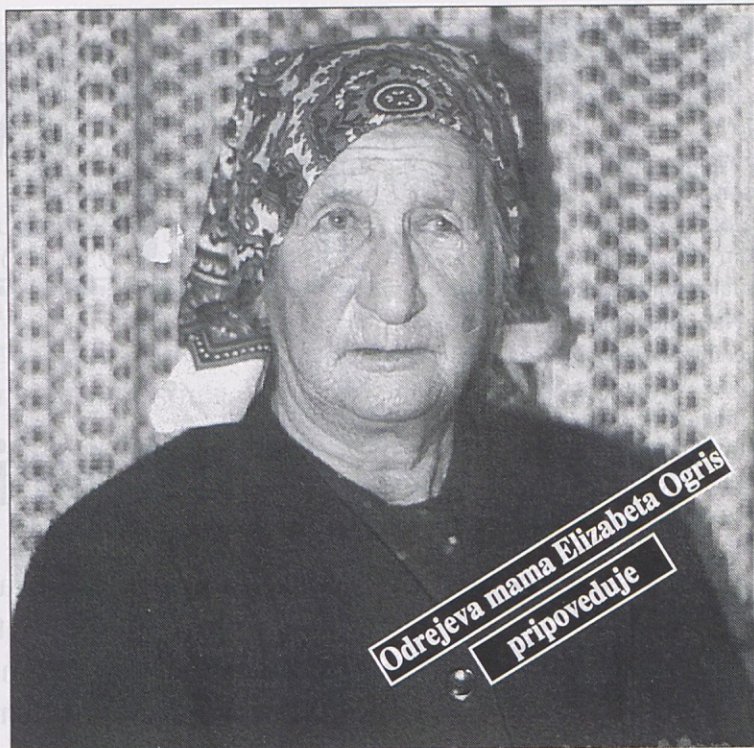
Elizabeta Ogris pripoveduje, da je večkrat sanjala o mrličih, o katerih misli, da so morda še v vicah in potrebujejo njeno molitev za odrešenje. Tako se ji je tak mrlič nekoč prikazal v sanjah, ko je plezal po skalah gorovja in ni mogel doseči vrha. Sama je v sanjah stala na vrhu gore in je skušala mrliču podati roko, da bi mu pomagala. Take sanje so se

ponavljale, dokler ni plačala za rajnega mašo in je zanj zmolila nekaj rožnih vencev. Ker Odrejeva mama ni imela več takih sanj, je mislila, da je rajni končno našel svoj mir in je dosegel svoje odrešenje. „Mrtvi v vicah sami nimajo več moči, da bi si lahko pomagali, zato se obrnejo na nas, da jim pomagamo do njihovega odrešenja,” pravi Odrejeva mama.

Na prav tako zanimiv način pa se poslavljajo od svojih ljudi tudi umirajoči, ki dajejo predsmrtna znamenja in tako pripravijo svoje domače na smrt. Odrejeva mama pravi, da je sama večkrat doživela, da je „dajalo cahn”. Vsak ne navaden dogodek ljudje v takih trenutkih, ko nekdo umirajo pojmujejo kot „cahn” - znamenje za napoved bližnje smrti.

Odrejeva mama pravi, da je nekega večera prav čutila, da je nekdo iz sorodstva legel k njej v posteljo ter da je slišala, kako je vzdihoval. Že takrat, ko se je zbudila, je sama pri sebi mislila, da to ne pomeni kaj dobrega. In dejansko je dotični dan navrh umrl. Prav tako se ji je neki rajni iz sorodstva v sanjah približal, ko je bil njen enoletni otrok težko bolan. Nekaj dni navrh je otrok šel v večnost.

Na eni strani lahko naznanjajo smrt take sanje, po drugi strani pa bližnjo smrt lahko naznanijo tudi določena predsmrtna znamenja. Takih znamenj pa je še in še. Nekateri ljudje pravijo, da slišijo kakšen čuden ropot, da zaškripljejo kakšna vrata, da se kje same od sebe odprejo ali za-

prejo kakšne duri, da se ura nenadoma ustavi, da pade slika nekoga, ki je že umrl, s stene. Stari ljudje tudi pravijo, da naj gospodinja za novo leto ne razobesi perila, ker bi to pomenilo smrt v hiši.

„Zob, ki ga zgubimo v sanjah, lahko pojmuje kot predsmrtno znamenje!”

Smrt pa naznanjajo po stari ljudski veri tudi nekatere živali. Sovi ponekod pravijo tudi „smrtna ptica”, kajti če ta pride pet pred hišo, v kateri je bolnik, s tem naznanja smrt. Prav tako so ponekod takoj zaklali kure, ki so začele „po petelinje” peti.

Zanimive pa so tudi razlage, ki napovedujejo bližnjo smrt v družini ali sorodstvu. Odrejeva mama pravi, če se komu v sanjah prikaže mrlič in ga objame, to pomeni smrt v bližnji okolici. Prav tako lahko razlagamo tudi zob, katerega izgubimo v sanjah, kot predsmrtno znamenje. Nič dobrega tudi ne pomenijo sanje o perilu - tudi ob takih sanjah je treba računati s tem, da bo umrl kdo iz z bližnje okolice. Sanje o bolnišnici, v kateri bivaš, pomenijo dolgo bolezen; če pa v sanjah zapuščas bolnišnico, to pomeni, da boš ozdravel.

V pogovoru nam je Odrejeva mama povedala še nekaj razlag

za določene sanje. Za novico bo človek namreč zvedel, če se mu sanja o otroku ali pa o snegu. Čebela naznanjajo ogenj, kače sovražnike, ogenj prepir v hiši, sorodstvu ali pa na delovnem mestu; ribe naznanjajo rojstvo otroka, sanje o pšeničnem kvasu pa ohcet.

„Človek naj bi živel tako, da bi lepo sanjal!”

Če pa v sanjah bežiš, to pomeni, da se boš izognil smrtni nesreči. Nič dobrega naj človek ne pričakuje, če se mu sanja o črvih, kajti ti pomenijo le sitnosti in neprijetnosti. Sanje o kamenju, katerega nosiš, opozarjajo na težko breme, katerega moraš nositi. Sanje o koruzi pa lahko naznanjajo povodenj ali tudi potok solz. Sanje o mesu pomenijo bolezen, kdor pa vidi v sanjah riž, tistemu se obetajo boljši časi.

Razlage sanj pa ni mogoče razumeti dobesedno: pomagati si je potrebno s situacijo, v kateri živi človek. Poiskati je potrebno podobnosti, katere bi prišle v poštev v življenju posameznika.

Vsekakor naj bi človek živel tako, da bi lepo sanjal. Neurejeno življenje namreč muči človeka pogostokrat tudi v sanjah. Kdor pa zna razlagati sanje, so mu lahko tudi v pomoč pri reševanju vsakodnevnih težav.

ZGODOVINA

Masaža je stara prav toliko kot človeška zgodovina in v taki ali drugačni obliki naletimo nanjo v vseh kulturah sveta. Na vzhodu se otroci že zelo zgodaj pričnejo učiti masaže. Po večini je na svetu tako običajna kot kopel.

Na zahodu je zaradi nepojasnjenih razlogov masaža prišla iz mode. Verjetno se je ob napredku medicine v 19. stoletju uveljavilo mnenje, da masaža kot oblika terapije ne bo več potrebna. Sicer jo je nekaj časa še uporabljalo pomožno zdravniško osebje, v prvi svetovni vojni pa so jo na veliko uporabljali pri rehabilitaciji ranjenih vojakov. Nato je šla v pozabo, saj so fizioterapevte pritegnile »modernejš« oblike zdravljenja.

V zadnjem času se masaža ponovno uveljavlja. Strogo gledano masaža ni terapija, saj se ljudje velikokrat odločajo zanjo samo zaradi užitka. Veliko ljudi pa jo vendarle ima za terapijo, saj čutijo, da jih usposablja za njihovo delo – na primer poklicni nogometaši – ali pa zaradi tega, ker menijo, da je sprostitiv enako pomembna za duha in za telo.

POSTOPEK

Včasih terapevt pride k pacientu domov – to je običajno pri starejših ljudeh in tistih, ki so izčrpani od dolgega ležanja ali se težko gibljejo – sicer pa je v navadi, da pacienti obiskujejo maserje.

Veliko maserk (dandanašnji na tem področju prevladujejo ženske) uporablja posebno masažno mizo, nekatere raje delajo na tleh (postelje največkrat niso prikladne, ker so premehke). V prostoru, kjer poteka masaža, mora biti dovolj toplo, da se pacient prijetno počuti, saj razgaljen ali deloma oblečen leži na rjuhi ali na brisači na tleh ali na mizi.

MASAŽNE TEHNIKE

Potek masaže je odvisen od nagnjenj terapevta. Enega najnazornejših prikazov o tem, kaj lahko pričakujemo od masaže, je podala maserka Clare Maxwell-

MASAŽA

za sproščanje in prijetno razpoloženje

Masažo je lažje prikazati kot opisati. Kot metodo bi jo lahko uvrstili med polaganje rok in terapevtski dotik na eni strani in med shiatsu, akupresuro, fizioterapijo in rolfanje na drugi. Masaža je predvsem osredotočena na mehka tkiva, njen glavni namen pa je sproščanje – čeprav lahko deluje tudi stimulativno, morda zaradi tega, ker se zaradi sproščenih mišic in poleg napetosti sprošča energija.

Hudson v Knjigi o zdravju in lepoti (Your Health and Beauty Book). Knjiga je nastala na podlagi njenih izkušenj in četudi se nekateri praktiki z nekaterimi podrobnostmi morebiti ne bi mogli strinjati, ji v glavnem le lahko verjamemo.

Masaža se skoraj vedno prične z božanjem, s katerim maser tudi nanaša olje na hrbet – imenuje se effleurage. Olje ni nujno, toda terapevtu olajša delo in klientu je tako prijetneje. Uporabljajo rastlinska in mineralna olja ali olja za dojenčke, ki jih tudi mešajo z eteričnimi olji. Včasih namesto olja uporabljajo puder, kar pa je manj prijetno.

Poleg božanja je v veljavi še natiranje, močno drgnjenje, kot da bi hoteli koga segreti in pétrissage ali gnetenje mesnatejših telesnih predelov. »Z gnetenjem delujemo na mišice in maščobna tkiva, skrčene mišice se raztegnejo, spodbujamo pa tudi sproščanje trdih in otrplih mišic,« pravi Clare Maxwell-Hudson. Masira se lahko tudi s krožnimi gibi ob obeh straneh hrbtenice in vratu, z izmeničnim stiskanjem in popuščanjem. Poleg tega uporabljajo še nežno ploskanje z dlanmi, udarjanje z robovi dlani, udarjanje z rahlo stisnjenimi pestmi, udarjanje z

močnejše stisnjenimi pestmi in »igranje klavirja« (udarjanje prstov po mesnatem predelu pod tilnikom).

BOLEČINE LAHKO
KORISTIJO

Največ ljudi se pred prvim obiskom pri maserju sprašuje, če zadeva kaj boli. To je odvisno od terapevta. Nekateri menijo, da ne sme biti nobenih bolečin in da je nekaj narobe če jih pacient čuti. Manjše število maserjev pa se strinja z dr. Rolfovo, ki meni, da so lahko bolečine sestavni del uspešnega zdravljenja. Vedno pogosteje srečamo zmerno stališče, da so lahko bolečine koristne, saj pokažejo, kje vlada napetost, poleg tega pa postane bolečina, ki je povezana s hkratnim olajšanjem, lahko tudi prijetna.

Pogostnost masaže je odvisna od nagnjenj in zaslužka pacientov. Če vam masaža ugaja in imate dovolj denarja, da si jo lahko privoščite, lahko uživete vsak dan – tako kot športniki. Veliko ljudi hodi k masaži vsak teden, nekateri pa le takrat, ko začutijo potrebo. Večina ljudi, ki imajo radi masažo, pravi, da bi si večkrat privoščili ta užitek, če bi imeli več časa ali denarja. Samo zelo napeti in zavrti ljudje bi raje

vzeli pomirjevalo.

Človek, ki želi preizkusiti masažo, se znajde pred težavo: h komu naj gre? Strokovnost sama po sebi ni bistvenega pomena. Spretnost maserjev izvira deloma iz prirojene spretnosti, izkušenj, deloma pa tudi iz zaenkrat nerazložljive psihofiziološke povezanosti s stranko, pri čemer se maserjeve roke premikajo v skladu z mišicami, ki jih masira.

MASAŽA NAJ BO
PRIJETNA

Četudi vam metode masaže niso znane, lahko že po nekaj minutah ugotovite, ali je terapevt sploh dober. Zelo pomembna je tudi medsebojna simpatija med terapevtom in klientom. Ura v družbi s človekom, ob katerem postajate razdraženi, vam verjetno ne bo nič koristila, četudi je terapevt še tako sposoben. »Čudim se,« pravi Clare Maxwell-Hudson, »da danes pri poučevanju masaže ves poudarek namenjajo tehniki. Zaradi tega je masaža brezosebna in brez duše in v njej ne uživa niti terapevt, niti klient. Masaža naj bo prijetna.«

Ker naj bo masaža prijetna, ura pri maserju ne sme biti dolgočasna; to pomeni, da se morata maser in pacient odločiti, da se

bosta glede na razpoloženje, pogovarjala ali pa tudi ne. Clare Maxwell-Hudson meni, da se je treba med masažo izogibati pogovoru. Terapevt naj se osredotoči na svoje delo, poleg tega pa je pravilna masaža za terapevta nedvomno velik telesni napor.

PRIMERI

Masaža očitno ne koristi vsakomur enako, saj je odziv na masažo v veliki meri odvisen od subjektivnega odziva pacienta – oziroma klienta, kot raje rečejo nekateri praktiki. Ljudje, ki prihajajo k njim, niso pacienti, poudarjajo. Točneje bi jih lahko označili kot ljudi, ki se skušajo izogniti temu, da bi nekoč res postali pacienti.

Ker je masaža predvsem metoda za sprostitvev, se k njej zateka jo predvsem napeti ljudje in tisti, ki imajo simptome stresa, na primer glavobol. Praktiki poudarjajo, da masažo prilagajajo individualnim potrebam, še posebej pri atletih, plesalcih, glasbenikih in drugih ljudeh, ki redno naprezajo določene skupine mišic ter jih tako utrujajo, napenjajo alo poškodujejo.

Ko terepevt in klient navežeta stik, lahko poteka masaža za stimulacijo ali pa za pomiritev. Ni torej nujno, da bi bili bolni in da bi se šele potem odločili za masažo, zaradi tega neprikladnih primerov ni. Toda terapevt vas bo vprašal, ali vas ne muči kakšna resna motnja, na primer tromboza, ter vas bo v takem primeru poslal na pregled k drugemu praktiku in šele potem nadaljeval z masažo.

SAMOPOMOČ

Skoraj vsakdo se lahko privadi masaže, četudi ne tako, da bi jo mogel opravljati profesionalno. Znanje masaže lahko koristi v velikih družinah ali skupinah skupaj živečih ljudi. Seveda se spretnost razvije sčasoma in s prakso, lažje pa jo boste obvladali, če mislite, da bo za druge prijetno to, kar je vam samim. Če vas na primer bolijo noge, jih nekaj minut gladite.

MASAŽNE TEHNIKE

Za masažo telesa potrebujete samo malo olja in nekaj brisač za pokrievanje, da masiranega ne bo zeblo. Masažo je treba opravljati na trdi podlagi. Med masiranjem ne govorite preveč, roki pa naj bosta v nenehnem stiku s telesom.

Na sledečih fotografijah je prikazanih nekaj različnih metod, četudi za relaksacijo zadošča le »gladenje«. Gibi naj bodo ritmični in čvrsti v smeri proti glavi, lahni pa v nasprotno smer.

1 Roke naj bodo dobro naoljene. Z močnim pritiskom preidite z rokami po obeh straneh hrbtenice proti vratu, odtod proti ramenom, nato pa nalahko zdrsnite ob strani da pasu, gladenje povezuje gibe.

2 Gnetenje je še posebej dobro za zamaščene predele kot so stegno in boki. Predstavljajte si, da mesite testo. Tkivo zgrabite najprej z eno roko, nato še z drugo, pri tem pa masirajte z neprekinjenimi krožnimi gibi.

3 Za sproščanje napetih hrbtinih in vratnih mišic masirajte s palci, z močnimi, kratkimi krožnimi gibi navzgor na obeh straneh hrbtenice. Mišice potiskajte navzgor in navzven, z rokama nežno prehajajte z ene točke na drugo.

4 Za sproščanje napetosti v vratu nadaljujte z istimi gibi, pri tem pa uporabljajte palec in kazalec ene roke. Napredujte po vratu, pri tem pa glavo podpirajte z drugo roko. Pritisk naj bo čvst, ne pa tudi boleč.

5 Okrog ramena gladite v smeri urnega kazalca, tako se bodo sprostile mišice. Ena roka naj napravi cel krog, druga pa pol, vendar brez prekinitvev.

6 Gladenje hrbta je zelo prijetno. Položite podlahti na sredo hrbta ter ju naglo razmaknite, spuščajte se do stegen in se vračajte do lasišča, nežno drgnite po vratu, malo pačakajte, nato pa vse ponovite.

7 Končajte z masažo hrbta tako, da ogrejete križni predel. Položite dlani obeh rok za nekaj minut na kožo, da se ogreje, nato pa ju zelo počasi dvignite s kože.

8 Masažo spodnjega dela telesa pričnite z gladenjem noge in nato nadaljujete z masažo proti stopalu. Z obema rokama močno gladite podplat, nart in prste. To je zelo pomirjujoče in sproščajoče.

9 Za masažo od gležnja do kolena objemite meča, stika s kožo ne prekinjate. Taka masaža je še posebej učinkovita pri sproščanju napetih mišic v mečih.

10 Stimulirajte bedra in boka s hitrimi gibi, kot da bi sekali meso. Ti gibi ne smejo povzročati bolečin, zato uporabljajte samo dlani.

11 Po glajenju sredine trebuha v smeri urnih kazalcev, gnetite predel okrog pasu, tkivo grabite izmenično z eno in drugo roko.

12 Masirajte prsni koš tako, da z obema rokama drsite hkrati ob grodnici in navzven čez rame. Z rokama mesite okrog ramen in za vratom.

Prebivalci Evrope

Kavkaško pleme se deli po jeziku v tri glavne skupine: Slovane, Germane in Romane.

Slovani, ki so bivali v stari dobi v sedanji jugozapadni Rusiji, so se po preseljevanju narodov (od konca II. do VII. stoletja) razcepili na več delov in se vedno bolj razlikovali po jeziku in običajih. Tako je vzkliko iz slovanskega plemena več različnih narodov.

Danes se delijo Slovani na vzhodne in zapadne Slované. Vzhodni so Rusi, najštevilnejši med evropskimi narodi.

Zapadni Slovani se delijo v severne in južne Slované. Severni Slovani segajo v srednjo Evropo. K tej skupini pripadajo Poljaki, Čehi, Slovaki in Lužiški Srbi v Nemčiji.

Nemci, Madžari in Romuni ločijo severnoslovansko skupino od južne, manjše skupine, h kateri se prištevajo Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari. Slovenci prebivajo na vzhodnem alpskem ozemlju do Jadranskega morja. Hrvati in Srbi imajo vso zemljo od Drave in Donave do Jadranskega morja, a Bolgari so ob obeh straneh gorovja Balkan in na ravnini spodnje Donave do Črnega morja.

Romanski jeziki so se razvili po propadu zapadnorimskega cesarstva iz latinščine in iz jezikov priseljenih tujih narodov. Najvažnejši romanski jeziki so: portugalsčina, španščina, francoščina, italijanščina ali laščina in romunščina. Romani zavzemajo jugozapadno Evropo. Le Romuni prebivajo v vzhodni Evropi med Tiso, Prutom in Donavo, ločeni od drugih Romanov.

Iz germanskega jezika so se razvili švedski in danski, nemški, nizozemski in angleški jezik.

Grki, katerih jezik je nekoliko pomešan s slovanskimi besedami, so potomci starega grškega naroda. Mongolske jezike govorijo v Evropi Madžari, Turki, Finci in nekateri manjši narodi v vzhodni Rusiji.

Ko je bila sosedska pomoč še nekaj samoumevnega

Tako kot pri Odreju na Mali gori so se nekoč zbrali za opravljanje večjih del kot so to bila nasajanje koruze, setev, košnja in podobno, številni sosedje, da so pomagali kmetu pri teh delih.

Starejši ljudje se danes še radi spominjajo na ta romantični okvir preteklosti, ko je bila sosedska pomoč še nekaj samoumevnega in ko je bila slišati na travnikih še pesem koscev.

Vrisk koscev in pesem žanjic je utihnila in nadomestilo jih je brnenje motornih kosilnic. S prehodom v tehnizirano delo pa so žal šle v izgubo tudi številne lepe stare šege in navade kmečkega ljudstva, katere so svojčas gojili pri opravljanju svojega dela.

Čeprav je bila na primer seča v poletni vročini včasih nadvse naporna, so to kosci imeli za nekakšen praznik, ker je bilo pri delu mnogo veselja, petja in zabave. Tako je bilo običajno, da so kosci prihajali na kmetijo že ob dveh ali treh zjutraj in so se najprej okrepčali in so nato šli dobre volje na delo. Vsi tisti, ki pa so prišli na kmetijo od bolj oddaljenih krajev, so ostali pri

Včasih je bilo samoumevno, da so si kmetje med seboj pomagali. Po delu so radi skupaj posedeli in se pogovorili.

pavrih nekaj dni, dokler ni bilo opravljeno vse delo. Prav tako je žal utihnila tudi pesem žanjic „Lepo je poletna svet“, začno žanjice pet...“. Namesto njih danes dela stroj, ki je odvzel človeku veliko dela, z njim pa tudi mnogo lepih navad.

Po končani žetvi so kmetje pripravili žetveno slavnje, praznik zahvale za dobro letino, h kateremu so bili povabljeni vsi sosedje, hlapci in deklice, ki so pomagali pri opravljanju večjih del. Danes to pozname le več od slik in pripovedovanja.

Naša bo imela doto

Tako je skrbna mamica skrivaj pošepetala sosedu, vedoč, da bo novica v tednu dni prijadrala na pravo mesto. In je navajala balo: mestne omare, zagrinjala in brisače in še število posteljne perila iz tovarne. Ko se je pozneje nevesta vselila v novi dom, ni bilo več prostora za starokopitno taščino opravilo, ki je romala na podstrežje. V novem času bomo morali tudi pri balah nazaj v staro dobo. Nekoč je domači mizar pripravil okusno, trpežno opravilo, vaški tkalec je poskrbel za perilo, domača šivilja in krojač za obleko. Ni bilo treba orehove ali hrastove opreme,

zadostovala je smrekova ali macesnova. Namesto velikega zrcala ali - kakor pravijo - „psihe“ je zadostovala preprosta mizica, zato pa je preostalo sredstev za okusno okrašeno „banko“, kjer je bilo prostora dovolj za perilo in obleke. Družina je sedela na preprostih, solidnih stoli ob trpežni mizi, ki je pretrpela vrsto domačih rodov in se ob praznikih še vedno svetila kot nova. Tedaj je bilo dobro družini ob domačem ognjišču, domači roko-delec in obrtnik pa sta brezskrbno gledala v bodočnost ob obilici naročil in poslov.

(Koroški Slovenec 1. 3. 1939)

Anonimna literatura

Mežnar

Spet nedeljsko mašo si zaspal,

v postelji ležal, se igral.

Mežnar k maši ni zvonil, sinoči vse preveč se je zapil.

Kuharca celo noč je trepetala

in še minute ni zaspala.

Do štirih zjutraj mežnar je smrčal,

ob petih pa žlico svojo je oddal.

V srednjem veku je bilo glavno mesto koroške dežele Št. Vid ob Glini, ki je bil kot slovenska naselbina tudi sedež slovenskih vojvod. Leta 1518 je cesar Maks I., ki je govoril tudi slovensko (windisch), poudaril Celovec deželnim stanovom in obenem dovolil, da sme biti odslej naprej glavno mesto dežele. Razširjenost in povzdig mesta je posledica zgodovinskega razvoja. Kot novo glavno mesto se je Celovec vedno večal, širil, zlasti pa v zadnjih desetletjih, ko se je vsa uprava in trgovina z industrijo cele dežele osredotočila v Celovcu. Cerkev Svetega Duha (slovenska cerkev) in mestna župnija sv. Egidija sta bili prvotno slovenski podružnici Gospe Svete (prva od 1355 do 1630, druga od

Glavno mesto Celovec je bilo tudi že v preteklosti duhovno središče Slovencev.

Nekaj iz zgodovine slovenskega življa v Celovcu

Sedanje glavno koroško mesto Celovec (Cvilovec), Klagenfurt (Glanfurt) je bila prvotno slovenska naselbina.

1255 do 1613). Leta 1853 so slovenske občine, severno od Celovca (Blatograd, Čajnice, Dhovše) prve naredile slovenske občinske napise.

Preskočimo nekaj sto let in se pomaknimo kar v leto 1848. Že pred letom 1848 je koroški list „Carinthia“ prinašal dopise-članke v obeh deželnih jezikih. Leta 1848 je pa tudi v Celovcu „Zedinjena Slovenija“ z vso mislijo in močjo buknila na dan. In glasniki „Zedinjene Slovenije“ niso bili v deželi „tuj ljudje“, ampak pristni domačini - slovenski Korošci kakor Matija Majar-Ziljski, A. Einspieler, Janežič, in drugi. Že leta 1848 so celovški Slovenci ustanovili svoje „Slovensko društvo“, ki je imelo svoje društvene prostore v Beerovi, zdaj Lerchovi kavarni. Celovski Nemci so bili že tedaj tako vlnudni in olikani, da so slovenske društvene časopise pokradli ali pa strgali. Celovško „Slovensko društvo“ je že leta 1848 imelo vseslovenski program in je vložilo na vlado prošnjo za razdruženje Koroške v dva dela na podlagi narodnosti. „Slovensko društvo“ je v svojem oglasu že tedaj poudarjalo med drugim tudi to, da je bilo slovensko telo vkovano v spone stramotne sužnosti vse naše življenje in da nam je tujec krtil naše pravice in tujec nam je vzel našo narodnost; in oglas končuje: Narod brez narodnosti je telo brez kosti. Že leta 1848 je Einspieler dokazoval, da Koroška ni nemška in da nam to dokazuje statistika.

Zanimivo je, da je že leta 1848 Einspieler pozival nemške Celovčane, naj se uče od Parižanov pravega liberalnega vedenja nasproti svojim sodeželanom-Slovcem, „tembolj, ker je celovška okolica slovenska in društvo (slovensko) zatorej ni na tujji zemlji“. M. Majar in Einspieler sta pridno dopisovala v „Slovenijo“ v vseslovenskem duhu.

Kakšno je bilo življenje v slovenskem Celovcu v dobi narodne prebuje? Celovec je prevzel za celo desetletje vodstvo v slovenskem leposlovju in nam vzgojil naše leposlovce, našo konverzijsko slovensčino in naše leposlovje.

Leta 1850 je cesar Franz Jožef obiskal tudi Celovec. Ob cesarjevem pohodu po Celovcu so Slovenci tako burno klicali „živijo“, da je postal cesar zaradi vedno se ponavljajočih živio klicev pozoren in vprašal guvernerja Schloissnigga, če je res tako veliko Slovencev v Celovcu. Objektivni uradnik mu je odgovoril, da je tretjina celovških prebivalcev slovenska. V Celovcu je od leta 1852 sedež največjega slovenskega kulturnega zavoda, Mohorjeve družbe. Pomen Mohorjeve družbe je za slovenski narod neprecenljiv. Poleg Družbe sv. Mohorja v Celovcu je tudi star slovenski denarni zavod „Slovensko hranilno in posojilno društvo“ (1889). Od leta 1904 deluje v Celovcu tudi slovenska podružnica Ljubljanske kreditne banke. V Celovcu izhaja politično glasilo koroških Slovencev „Mir“, ki ima nad 5000 naročnikov.

Slovensko politično društvo je skrbelo za politično organizacijo, Slovenska krščanska socialna zveza pa je skrbela za ljudsko prosveto in izobrazbo in je vodila kot vrhovna organizacija slovenskih prosvetnih društev na Koroškem izobraževalno delo med koroškimi Slovenci. Vsako leto je priredila nad tristo predavanj, poučnih, izobraževalnih in socialnih tečajev, govorov, iger in narodnih slavnosti. Zbirališče koroških Slovencev je bil Narodni dom v Celovcu - hotel Trabesinger.

Tudi „Narodna čitalnica“ v Celovcu je marljivo delovala v narodnem smislu ter skrbela za pouk in zabavo slovenskega razumništva. Razna druga društva kakor „Šolsko društvo“, „Sveta vojska“, podružnici „Družbe sv. Cirila in Metoda“ ter „Slovenske straže“ so pa skrbele za šolsko in moralno vzgojo slovenske dece. Z eno besedo: kljub vsestranskemu nemškemu pritisku je v Celovcu pred vojsko leta 1914 živelo in živahno delovalo nad 30 slovenskih društev; njim na čelu so bili Družba sv. Mohorja, Slovenska krščanska socialna zveza, Slovensko politično društvo in podružnica Ljubljanske kreditne banke.

Koroški Nemci sami pa imenujejo celovške tržne dneve - t. j. vsak četrtek v tednu v Celovcu - „den windischen Landtag“. Zato so nagajivi Beljačani nadedli svoji posestrimi - mestu Celovec - karakterističen pridevek: „Celovec ist ein windisches Bauernnest“ („Celovec je slovensko kmečko gnezdo“).

Ali ste vedeli? Spominski dnevi

Julij:

- 3. 7. 1866 Prusi premagajo Avstrijce pri Kraljevem gradcu
- 4. 7. 1776 Združene države Amerike proglašajo svojo neodvisnost
- 14. 7. 1789 francoski revolucionarji zavzamejo Bastiljo
- 15. 7. 1099 križarji osvoje Jeruzalem
- 24. 7. 1923 sklenjen mir s Turčijo

Avgust:

- 10. 8. 955 Oton Veliki porazi Madžare na Leškem polju
- 15. 8. 1914 otvorjen Panamski prekop
- 23. 8. 476 konec zapadnorimskega cesarstva
- 24. 8. 79 strašni izbruh Vezuva
- 26. 8. 1278 Rudolf Habsburški porazi Pšemisla Otokarja pri Suhih Krutih

September:

- 2. 9. 31 Avgust premaga Antonija pri Akciju
- 2. 9. 70 Tit razruši Jeruzalem
- 5. 9. 1905 Rusi in Japonci sklenejo mir v Portsmouthu
- 6. 9. 1914 Francozi porazijo Nemce ob Marni
- 27. 9. 1825 prva železniška vožnja

1994
Srečanje slovenskih
upokojencev

Upokojenci smo obiskali pliberški

V petek, dne 3. septembra 1994, smo se zjutraj odpravili na pot na pliberški jor-mak. Pri odhodu iz Št. Jakoba je lilo kot iz škafa, vendar se je začelo nebo jasni-ti, ko smo se bližali Podjuni.

Pot nas je vodila po južni strani Vrbskega jezera mimo Celovca v Podjuno. Naša prva postaja je bila vas Vogrče, kjer smo se ustavili v gostilni pri Florjanu, nekateri pa so si ogledali tudi prelepo vogrško cerkev. Nadaljevali smo pot v Pliberk.

V šotoru SPD „Edinost“, kjer je bilo srečanje upokojencev, je vladal že precejšen živžav. Zaužili smo kosilo, ki je bilo okusno pripravljeno in po izredno nizki ceni.

Ob 13. uri je bil lep kulturni program, kjer je kot prvi nastopil domači pevski zbor upokojencev Pliberk.

Srečolov je bil tudi na letošnjem srečanju izredno bogat, temu primerno so upokojencu tudi sodelovali.

ki je zelo ubrano zapel, za kar so se mu udeleženci zahvalili z burnim odobravanjem. Sledili so še nastopi raznih zborov upokojencev, med drugim tudi iz Vojnika in Radovljice.

Predsednik Zveze društev upokojencev Slovenije Hvale je prinesel pozdrave in izrazil, kako je srečen, da se sme udeležiti srečanja koroških slovenskih upokojencev. Tudi župan mesta Pliberk g. mag. Raimund Grilc je v kratkih besedah izrazil veselje nad tem srečanjem ter še zaželel mnogo uspeha.

Kot edini slovenski politik, zastopnik Enotne liste, se je oglasil

vezi in medsebojno spoznavanje.

Pliberški upokojenci so tudi tokrat pripravili srečolov, za kar jim velja posebno priznanje, ker je s pripravo ogromno dela. Imeli so lepe dobitke in so upokojenci radi segali po srečkah.

Prva nagrada, „likalni avtomat“, je „vandrala“ v Št. Jakob, dobil jo je g. Toni Sitter iz Kota. Tudi ostali naši upokojenci so odnesli iz Pliberka od srečolova precej dobitkov.

Zahvala velja predsednici „Društa slovenskih upokojencev Pliberk“ gospe Heleni Močnik ter njenim sodelavcem, ki so skrbeli, da je organizacija funkcionirala. Tudi SPD „Edinost“ Pliberk je pod vodstvom g. Hudla ta dan opravilo svoje delo v prid vseh navzočih upokojencev, za kar mu velja posebna hvala.

Jormak

Nagrada Našega tednika so se zmagovalci očitno zelo veselili.

k besedi g. Fric Kumer. Grajanja vredno pa je, da se na prireditvi upokojencev ni pojavil noben zastopnik osrednjih slovenskih organizacij, da bi spregovoril nekaj besed tudi našim upokojencem.

Po kulturnem delu je zaigrala godba in upokojenci so se veselo zavrteli.

Razpoloženje v šotoru, kjer je bilo okoli tisoč upokojencev, je bilo izvrstno. Dan upokojencev je že postal tradicija. Da je do tega srečanja upokojencev prišlo, je zasluga Društva slovenskih upokojencev Pliberk. Trud ni bil zaman, saj so prišli upokojenci od blizu in daleč ter s tem utrdili

Pozno popoldne smo zapustili pliberški jormak. Med potjo smo se še ustavili v kampu „Rož“ v Kočuhi, kjer smo dan zaključili s petjem in rajanjem. G. Vernik nam je zaigral na harmoniko in pete so zasrbele.

Naša zahvala velja družini Vernik-Kupper, ki nas je tako lepo sprejela. Splošna želja naših upokojencev je bila, da se kmalu spet ustavimo tam in seveda tudi na jormaku. Šofer Stane, ki nas je vozil z avtobusom tvrde Sienčnik, nas je srečno pripeljal na naše domove.

Micka

Sv. Ciril in Metod

Ko je moravskim Slovanom vladal knez Rastislav, je bil Slovencem med Ptujem in Blatnim jezerom knez Kocelj. Oba kneza sta že sprejela krščansko vero in oba sta se trudila, da bi se pokristjanili njuni poganski podložniki.

Vendar sta takrat mogla dobiti duhovnike samo od Nemcev. Tem ni bila toliko pri sreju pravovernost Slovanov, pač pa so gledali, kako bi jih Nemcem spravili pod oblast.

To je prvi opazil knez Rastislav. Zato je sklenil poiskati za Slované učitelje drugod, to pa take, ki bi znali jezik njegovega ljudstva. Stopil je v zvezo s Kocljem in ko je videl, da ga bo ta podpiral, je poslal v Carigrad po slovanske učitelje in oznanjevalce Kristusove vere.

Rastislavovi poslanci so prišli v Carigrad k cesarju Mihaelu in mu govorili: „Kakor je Božja milost, zdravi samo. Prišli so k nam mnogi krščanski učitelji od Lahov in Nemcev, da bi nas učili razločevati hudo in dobro. Mi smo pa Slovani, preprost narod. Nikogar nimamo, da bi nas učil resnice in da bi nam razkladal Sveto pismo. Zato, dobri vladar, pošlji nam mož, ki nas bodo učili vsake pravice.“

Carigrabski cesar je dal takoj poklicati učenega modrijana Konstantina, ki se je pozneje imenoval Ciril. Rekel mu je: „Modrijan, ali slišiš te besede? Brez tebe se to ne da opraviti. Na mnogo darov! Vzemi svojega brata Metoda in pojditaj! Vidva sta iz Soluna. Solunčani pa govore čisto slovansko.“ Konstantin in Metod nista odrekla. Šla sta med Slované oznanjat blagovest Kristusove vere.

Cesar Mihael ni mogel izbrati boljših mož, kakor sta bila brata Konstantin in Metod. Prvi je bil učen, skromen in

Na Koroškem so po sv. Cirilu in Metodu poimenovali društvo, ki je skrbelo za šolsko vzgojo slovenske mladine. Ena podružnic je šola v Št. Rupertu.

ponižen, drugi pa poln odločnosti in trdne volje.

Ko sta prišla leta 863 iz Soluna med Slované, sta oskrbela najprej slovanske knjige. Konstantin je napravil nove črke in določil jeziku pravila. Précej sta uvedla v cerkev slovanski jezik in v njem služila Božjo službo. Ker so prejšnji nemški duhovniki rabili v cerkvi le latinski jezik, sta se sv. brata takoj prikupila ljudstvu in krščanstvo se je hitro širilo po vsej deželi.

Kmalu sta videla, da sama ne bosta zmogla vsega in da bo treba v obširnem Gospodovem vinogradu mnogo sodelavcev. Vedela pa sta tudi, da bo najbolje, ako jih vzame ta iz ljudstva samega. Zato sta zbirala okoli sebe slovanske dečke in mladeniče, jih poučevala in pripravljala za duhovnike.

Tako sta delala slovanska brata in njiju ime se je blagoslavljal po vsej slovanski zemlji, do koder je segel njun in njihov učencev glas.

(Po Jurčiču)

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK
Bolnika imamo v hiši

Hrana, ki jo dobi-va bolnik v bolezni, je pogosto važnejša kot zdravilo samo.

Navadno jo določi zdravnik. Če pa bolezen ni tako nevarna, da bi bila potrebna zdravniška pomoč, pa razumna in razsodna gospodinja lahko sama pripravi hrano bolniku.

V prvi vrsti mora biti vsaka jed, ki je namenjena bolniku, zelo čista in dobro kuhana in kolikor mogoče lepo pripravljena, da vzbudi bolniku tek. Jedi, ki naj jih uživa tople, naj bodo res dovolj tople; tiste pa, ki naj uživa mrzle, pa primerno hladne.

Mastne jedi nikakor ne prijajo oslabelemu želodcu. Zato poberi z juhe vso mast, ki se nabere na površju.

Kot zabelo uporabljaj surovo maslo; mast in tudi kuhano maslo je premočno.

Ne dajaj bolniku svežega kruha, zlasti ne sredice, ki je težko prebavljiva! Najprimernejši kruh za bolnika je prepečenec ali vsaj skorja. Prepečen kruh lahko pripraviš sama. Zreži kruh na prst debele rezine in jih praži toliko časa, da dobi kruh lepo rumeno skorjico. Prepečenec je najtečnejši, dokler je topel. Mrzlega polij z vročim mlekom, prej pa ga namaži s surovim maslom in potre-

si s sladkorjem. Ta jed je zelo dobra tudi za slabotne otroke.

Nekaj jedi za bolnike

Mlečna juha: Razbeli v ponvici ali kozici žličko masla ter primešaj žličko moke. Pomešaj prav hitro, da nič ne zarumeni, ter zalij z mlekom, osoli in kuhaj 5 do 10 minut. To juho pije bolnik čisto ali s kruhom, najbolje s prepečencem.

Mehko kuhano jajce je najboljšo, ako ga denemo v vrelo vodo in kuhamo tri minute. S takim jajcem serviramo košček prepečenca, namezanega z maslom. Je izredno prebavljivo in ga lahko uživa bolnik v vsaki težki bolezni.

Na vodi ocvrto jajce je boljše kot na maslu. Zavri v plitvi kozici prav malo vode ter izlij vanjo jajce, katero si prej ubila na krožnik. Pazi, da se ti ne razlije, ampak ostane lepo celo. Ko se v vodi beljak dovolj strdi, ga vzemi z lopatico ali širokim nožem iz vode ter ga položi na košček toplega prepečenega kruha.

Na vodi ocvrto jajce je lažje prebavljivo kot na masti, hkrati pa ohrani vse sestavine v taki obliki kakor mehko kuhano. Uživa ga lahko vsak bolnik in otrok, celo po težki operaciji.

NEKAJ IZ ZGODOVINE ROŽEŠKE OBČINE
Občinske volitve leta 1900

Do leta 1888 so spadale v občino Rožek vse vasi naslednjih fara: Rožek, Pečnica, Št. Jakob in Podgorje. Vse te fare skupaj so imele približno 4000 prebivalcev. Spominska knjiga pripoveduje, da je bilo ljudstvo v veliki večini konservativno.

Liberalna stranka je pri občinskih volitvah vedno propadla. Zato so se liberalci na vso moč trudili, da izločijo iz svoje občine vse vasi šentjakobske in podgorske fare. To se jim je tudi posrečilo. Rožeška občina je potem obsegala le še fari Rožek in Pečnica. Meseca oktobra 1888 je bil izvoljen novi občinski svet, v katerem so imeli liberalci večino in župana. V šolskem svetu nove občine sedaj za župnika ni bilo več prostora. Prej je bil župnik in rožeški dekan, ki je bil tudi šolski nadzornik, vedno tudi predsednik občinskega šolskega sveta.

Tudi pri občinskih volitvah leta 1900 je liberalna stranka v prvem in drugem razredu zmagala. Ljudje, ki so v teh letih hodili v šolo, se bodo še spominjali, da se je tedaj vnel boj za šolo. Liberalci in sovražniki slovenskega pouka v ljudski šoli so začeli trditi, da se v slovenskih šolah otroci ne naučijo dosti nemško. Posebno trdo so nastopili proti slovenskemu pouku v Rožeku. Takrat je prišel neki višji uradnik ministrstva na Dunaju pregledovat slovenske utrakvistične šole. Šolske naloge v Št. Jakobu in Rožeku so pokazale, da so šentjakobski otroci, ki so se učili v šoli večinoma slovensko, boljše napisali naloge v slovenščini in v nemščini kot rožeški šolarji. Vedno spet ista reč, ki jo vidimo tudi še danes: otrok, ki svoj slovenski jezik dobro obvlada, se bo lažje in bolje naučil tudi nemškega jezika.

Ljudje se tudi spominjajo občinskih volitev decembra 1904. Agitacija liberalcev je bila silno močna. Pridobili so v tretjem zboru osem in v drugem dva glasa. Za župana je bil izvoljen posestnik Jožef Arnejc, Hanžele iz Ledince. Za novo leto 1905 so liberalci ustanovili podružnico „Südmark“, Slovenci pa „Izobraževalno društvo“.

Občinske volitve v letu 1906 je zaradi pritožbe Slovencev deželna vlada razveljavila. Odlok deželne vlade je potrdilo tudi upravno sodišče na Dunaju. Leta 1908 so bile nove občinske vo-

litve in Slovenci so tokrat zmagali tudi v drugem zboru. Imeli so 12 zastopnikov v občinskem svetu, Nemci pa osem. Župan je bil g. Paul Ruatar. Tudi v občinskem šolskem svetu so imeli Slovenci večino.

Tri leta je bila rožeška občina v rokah slovenske večine. Leta 1912 so liberalci dosegli, da so rožeško občino delili. Nastala je nova občina Ledince. Iz rožeške fare so občini Ledince pripadale vasi: Spodnje in Gornje Goriče, Dolinčiče, Gora, Puhma, Ravne, Brezje in vse hiše na Reki. V občini Rožek pa so ostale vasi: Rožek, Šmarten, Mala gora, Breg, Dule in Šmihel. Agitacija v Rožeku je bila silno močna. Kljub temu so liberalci zmagali le z nezadostno večino in tudi le zaradi tega, ker se jim nekateri kmetje niso upali zameriti in zaradi tega niso šli volit. V tretjem razredu je bilo za obe stranki enako glasov, v drugem razredu pa so liberalci dobili 14 glasov večine.

Že v naslednjih letih so občinski očetje obžalovali, da so občino delili. Dohodkov v občinsko blagajno je bilo vedno manj. Leta 1913 so prispeli v Rožek prvi letoviščarji, katere je privabil takratni davčni oskrbnik in predsednik podružnice Südmark.

Leta 1911 so bile volitve v državni zbor. Rožek je bil dodeljen popolnoma nemškemu volilnemu okraju Millstatt-Feldkirchen. Ker Slovenci svojega kandidata niso mogli postaviti, ker so vsled krivične volilne geometrije bili le nezadostna manjšina v popolnoma nemškem volilnem okraju, so volili rajši nemškega kandidata socialistične stranke kot pa liberalnonacionalno usmerjenega nemškega kandidata. Nemški socialist je dobil 129, nemški nacionalc pa 113 glasov.

Ljudsko štetje v fari Rožek leta 1911 je pokazalo, da je prebivalcev 1092. Štelo se je pravično tudi glede jezika in narodne pripadnosti. Štel je župan sam. Nekateri, ki so doma govorili le slovensko, so seveda napovedali kot občevalni jezik nemški.

Moški pevski zbor iz Brnce je kot prvi od koroških slovenskih zborov posnel gramofonsko ploščo. Danes jo ima že skoraj vsak zbor - tako so se spremenili časi!

„Romali“ smo v Jeruzalem

Že vigredi smo določili, da bo jesenski izlet v vinorodne kraje v Slovenijo, tokrat v Jeruzalem.

Piše Martin Komar

Zaradi letošnjih izredno toplih dni je trta prej dozorela, tako smo lahko izbrali za vožnjo in pokušno novega vina že dan 15. septembra. Ker je precej naših članov iz far, kjer deluje župnik Ivan Antolič, smo njega povabili, da se pelje z nami in nam predstavi svoje bolj ali manj domače kraje.

Omnibus podjetja Sienčnik s šoferjem Stanejem Smrtnikom smo usmerili po avtocesti čez Radgono v Prékmurje, kjer smo za prvo postajo namenili sv. mašo v Plečnikovi cerkvi v fari Bogojina. Tam zaradi renoviranja cerkve ni bilo mogoče maševati, zato smo se umaknili v učilnico.

Župnik Antolič je v pridigi naštel velike zasluge upokojencev - tako gmotne kot uslužne po družinah, pri sosedih in v farnem življenju. Zato je vsa pravnica penzionistov vzeti si

nekaj dni zase, ko si ogledajo druge kraje, se med seboj pogovarjajo in izmenjajo svoje izkušnje.

Ogledali smo si tudi cerkev, ki je zgrajena na štiri oboke - evangeliste in ima dvanajst stebrov - apostolov. Veliki arhitekt Plečnik je veliko zidal v Ljubljani, na Dunaju in v Pragi. V bližini smo si ogledali še mlin na Muri. Reka Mura poganja veliko vreteno, in to žene ogromen mlin na suhem. Mlin še danes melje s polno paro. Tam smo si poceni kupili razne mlinske izdelke (moko, kašo).

Nato smo morali hiteti k južini v bližno zdravilišča Bánovci. Banovci se eno od mnogih zdravilišč s termalno vodo v Sloveniji. Videli smo tam še mnogo turistov.

Po južini nas je vleklo v vinske kraje. Po vinski cesti smo prišli do vinorodnega središča Jeruzalem.

Krasno je bilo na lep sončen dan pogledati izredno lepo urejene vinske gorice. Tam v bližini nas je povabila župnikova sestra na piknik.

Ob našem prihodu so že imeli pripravljene jedi na žaru in predvsem dovolj dobrega vina. Ni čuda, da je kmalu privrela pesem, mehač pa je ustvarjal melodije, da smo tudi zarajali.

Vsi sorodniki so zelo družabni, tako da je bilo težko vzeti slovo ob že sončnem zahodu. Še v omnibusu so nas razvajali z vinom. Ker je bilo še tri ure vožnje, je šofer stopil na plin in smo se odpeljali.

Ni čuda, da je dobil ta kraj ime Jeruzalem. Po legendi so se vojaki križarske vojske na poti v Jeruzalem ustavili v tem kraju, pokusili vino, nato pa niso bili voljni nadaljevati poti. Vrnili so se domov in tam trdili, da so bili v Jeruzalemu.

Brnške litanije

Te litanije na smešen način ponazorujejo nastanek hišnih gospodarjev na Brnci. Z njimi so se ljudje dražili. Čiclnova Barba jih je znala še na pamet. Zapisala pa jih je Urbanjakova Janca. Glase se po vrsti, po hišnih številkah na Brnci, ki so bile tedaj še v veljavi in so deloma še danes.

1. Franc Švarcu Zep je rodil Kocjanča Puca Čimovca.
2. Kocjanč Puc Čimovc je rodil Mlinarča pladrača.
3. Mlinarč pladrač je rodil Bušja potuknjaka.
4. Buši potuknjak je rodil Mežnarja putovca.
5. Mežnar putovc je rodil Vrbanjaka gnjevovca.
6. Vrbanjak gnjevovc je rodil Kompanja m'žurkovca.
7. Kompanj m'žurkovc je rodil Mednika šj'kovca.
8. Mednik šj'kovc je rodil Žvižgovca doktorja.
9. Žvižgovc doktor je rodil Čičlna drimovca.
10. Čičlna drimovc je rodil Žaupaha šimlna.
11. Žaupah šiml je rodil Opri'šnika m'mrača.
12. Opri'šnik m'mrač je rodil Marka iberrajtarja.
13. Mark iberrajtar je rodil Maruta fraklača.
14. Marut fraklač je rodil Marinčncu vaselhauzerco.
15. Marinčnca vaselhauzerca je rodila Jaklna špinhauzarja.
16. Jakl špinhauzar je rodil Šuštarja kuro u r't špegovca.
17. Šuštar kuro u r't špegovc je rodil Gobrna posmrkuača.
18. Gobrnp posmrkuač je rodil Piuca zjaunjaka.
19. Piuca zjaunjak je rodil Cimprča Tišlarja.
20. Cimprč Tišlar je rodil Krofiča prastopuača.
21. Krofič prastopuač je rodil Rodarja žlingouca.
22. Rodar žlingouc je rodil Kruglča mauouca.
23. Kruglč mauouc je rodil Mzlanč'ca šrajovca.
24. Mzlanč'c šrajovc je rodil vse Maljeve ta hude materijaliste.
25. Vsi Maljevi ta hud materijalist so rodili Hojža prantvajnpreparja.
26. Hojž prtvaajnprepar je rodil Čošlna čaklača.
27. Čošl čaklač je rodil Štramlna bandrouca.

Smeh zdravi dušo in telo

Ali ste vedeli ?

Nevaren teater

Nekje so že tretjič igrali „Miklovo Zalo“. Dvorana je bila zaradi nekega pogreba v fari skoraj prazna. Med gledalci so bili trije fantalini, ki so se med igranjem glasno pogovarjali. Kar se dvigne igralec Iskenderbega, stopi na rob odra in zagrmí v dvorano: „Mir, če ne, bo pretep! Ali ne vidite, da nas je Turkov več kot gledalcev?“

Huda kazen

Nekje v deželi je bil tat, ki je zmeraj jedel kurja jajca. Nekoč ga zalotijo pri njegovem poslu in moral je pred sodnika. Sodnik je dolgo tuhtal, kakšno sodbo bi mu izrekel, nazadnje se je odločil: „Tri tedne zapora ob sami jajčni jedi brez kruha in brez vode.“ Kazen je zalegla. Ko je tat prišel po treh tednih in zapora, se je jajce tako prenajedel, da mu je bilo slabo takoj, ko je kako kuro le zagledal.

Mama privede svojega otroka prvič v šolo: „Prosim, gospod učitelj, naš Pepček je hudo občutljiv. Ako ne bo priden, nasekajte njegovega soseda, in Pepček se bo ustrašil in se bo poboljšal.“

„Gospod profesor kaj pa stojite na cesti in premišljuje?“

„Ah, pravkar mi je padel cvetlični lonec na glavo, pa se ne morem spomniti latinskega imena te rastline!“

Mali diplomat

Jožko pripoveduje materi: „Mama, ali veš, kaj se mi je nočoj sanjalo? Vozil sem se s čolnom po Baškem jezeru, čoln se je prevrnil in ves sem bil moker. Kajne, mamica, danes se mi ni treba več umiti?“

Lepa tolažba

Mlada vdova je obupno jokala ob grobu svojega moža. Nac-

nkrat se umiri in reče: „Eno tolažbo imam: sedaj vsaj vem, kje si ponoči.“

Cigan

Cigan hodi po sejmu ter se ustavi pred parom konj. Pa pravi sam sebi: „Ej, to so konji! Ko bi bili moji, bi jih prodal, nato ukradel in spet prodal. To bi bila kupčija!“

Možgani

Na nekem zdravniškem zborovanju je govoril znameniti zdravnik. Ob koncu ga navzoči prosijo, naj bi jim povedal še kaj o možganih. Pa jim raztreseno odvrne: „Raje drugič. Danes imam nekaj drugega v glavi.“

Zoper kaj vse se zavarujejo

Mi poznamo zavarovanja proti požaru, toči, vlomom, za slučaj smrti, in še nekatere druge. Angleži in Američani so pa tu večji kampiljci. Tam se zavarujejo zoper dvojčke, plešo, za poroko tastov in tašč, za veliko doto, dolgo starost, prijetne svake in svakinje, itd. Ogromno angleško zavarovalno podjetje Lloydsov n. pr. sprejema police proti vsem „rizikom življenja in vsem mučnim možnostim“. Le v prav izrednih slučajih zavarovanje odklonijo. Podjetje cveti, njegov obrat pa stalno narašča. Neki londonski hudomušnež je nekoč menil, da bi zavarovalnica še bolje uspevala, če bi zavarovala zemljane proti peklu za nebesa. Tudi najvišje premije bi ne bile pretirane. A tega oddelka še niso uvedli.

Banke

Miklavc se jezi na banke. „Zakaj pa?“, ga vpraša nekdo. „Saj ti je še včeraj neka banka ponudila posojilo.“

Nato Miklavc: „Zdaj seveda, ko posojila ne potrebujem. Banke so kakor ljudje, ki človeku ob lepem vremenu ponujajo dežnik, a ga zahtevajo nazaj, kadar se začne oblačiti.“

Ali veste koliko časa živijo živali?

Starostna doba živali je zelo različna. Oglejmo si najprej življenje žuželk! Tu opazimo, da žive ličinke dalj časa kot kasneje živalce, ki se razvijajo iz ličink.

Muha enodnevnica živi le nekaj ur,

njena ličinka pa tri leta.

Rjavi hrošč živi en mesec,

njegova ličinka pa 4 leta.

Čebelni troti 4 do 5 mesecev, čebelna matica do treh let.

Samica mravelj živi lahko 15 let

Veverica živi do 6 let

Zajec, mačka, glista deževnik 10 let

Kanarček 12 let

Lisica, pes do 14 let

Ovca 15 let

Srnjak 16 let

Rak 20 let

Praščič lahko živi do 20 let

Jelen 30 let

Kukavica 40 let

Lev 40 let

Krastača 41 let

Konj živi do 50 let

Golob dočaka lahko 50 let

Medved 50 let

Gos doživi tudi 80 let

Labod, papiga, vran 100 let

Sova 100 let

Slon na svobodi lahko učka 200 let

Školjka velikanka v morju 100 let

Kit v morju 200 let

Divja gos 200 let

Krap, ščuka v vodi 200 let

Morska želva 300 – 400 let

Orel dočaka tudi 200 let

Posebna vrsta sokolov 200 let

Še večjo starost pa dočakajo nekatere rastline, posebno v tropskih krajih. Tam so dreveso stara tisočletja! Pred sto leti se je v Afriki zrušilo drevo, ki so mu cenili 6000 let starosti. V Kaliforniji poznajo mamutska drevesa, ki so začela rasti še pred Kristusom.

† prof. Franc Inzko

Priljubljenemu profesorju v slovo

V soboto, 22. oktobra 1994, smo se poslovili na sveškem pokopališču od dolgoletnega profesorja Slovenske gimnazije, višjega št. sv. Francija Inzka.

Kljub njegovi želji, da bi ga položili v ožjem družinskem krogu k večnemu počitku, se je zbralo veliko število sveških faranov k pogrebnim obredom ter s tem dokazalo, kako tesno so bili z njim povezani. Sveški župnik, g. pater Roman Tkauč, je orisal pri pogrebnih maši njegovo življenje, ki je bilo izpolnjeno z delom za družino in študirajočo mladino. Ljudsko petje je spremljal z orglami sin Franci.

Franci Inzko se je rodil l. 1925 v rodbinski hiši Einspielerjev pri Pregleju v Svečah. Z odliko je maturiral na klasični gimnaziji v Celovcu, študiral po vojni na graški univerzi zgodovino, slavistiko in zemljepis, poučeval od leta 1950 dalje na klasični in realni gimnaziji z nemškimi učnim jezikom ter od ustanovitve Zvezne gimnazije za Slovence l. 1957 naprej na gimnaziji s slovenskim učnim jezikom. Na šoli je poučeval nemščino, slovenščino, zgo-

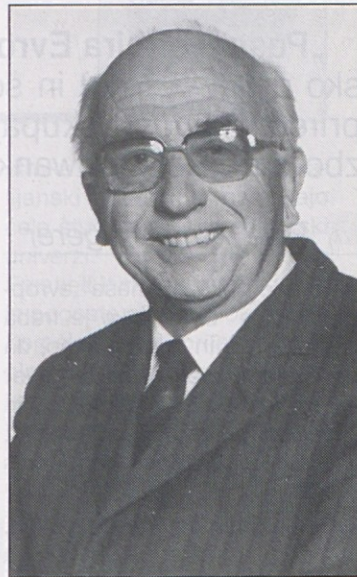
dovino (politično izobrazbo) in angleščino tako dolgo, da je dobila šola lastnega anglista.

V letnem poročilu Zvezne gimnazije za Slovence za leto 1979/80 beremo, da ga je ob prihodu na Slovensko gimnazijo prosil dvorni svétnik dr. Joško Tischler, naj bi prevzel na šoli tudi delo administratorja. „Zgradil je učiteljsko in dijaško knjižnico, skrbel za izposojanje knjig in pomagal ustanoviti razne kustodiate. Ob začetku je bil tudi referent za šolski film in študijski svetovalec dijakov. S kolegom dr. Cziganom je sestavil program za prve šolske akademije, pri katerih je prof. Franc Inzko imel povezavo. Bil je ustanovni član Združenja staršev in večletni tajnik in blagajnik ter vodil tudi šolske račune. 14. 1. 1970 je bil imenovan na prošnjo tedanjega rav. dr. Zablatnika od prosvetnega ministrstva za administratorja. Tudi g. rav. dr. Zablatniku je služil skrbno, vestno in

preudarno. Leta 1978 je izdelal učni načrt za gospodarsko realno gimnazijo v obliki stranske veje od 5. razreda naprej.“

Ker so bili ob ustanovitvi Zvezne gimnazije za Slovence na razpolago skromni učni pripomočki, je pomagal pripravljati za šolo učbenike. Ko je podelil avstrijski zvezni predsednik prof. Franciju Inzku 6. julija 1979 naslov višjega študijskega svétnika, je ravnatelj dr. Reginald Vospernik v letnem poročilu zapisal: „Prof. Inzko si prizadeva, da bi na nazoren in vesel način posredoval mladini na naši ustanovi tistega znanja, ki jo naj usposobi za praktično poklicno življenje. Vedno je mladim tudi dobrohoten svetovalec. S svojim očetovskim načinom osvaja zlasti srca naših nižješolcev. Pri tem prizadevanju ga podpira njegov vedri značaj.“

Nekaj časa je predaval tudi na Pedagoški akademiji. Zadnje leto pred upokojitvijo pa je vodil prof.

Franci Inzko kot ravnatelj Zvezne gimnazije in realno gimnazijo na Jergitschevi cesti v Celovcu.

Z veliko ljubeznijo in skrbjo se je posvečal svoji družini. Hčerka Marija je profesorica za nemščino in zgodovino na Slovenski gimnaziji, hčerka Beata je v službi na deželni vladi, sin Franci pa je zdravnik.

Ženi, otrokom in najbližjim sorodnikom iskreno sožalje!

Naj počiva v Božjem miru!

Št. Jakob v Rožu

Tomovega Tevžija ni več med nami

Vso faro in preko nje vso našo občino je pretresla žalostna vest, da nas je po kratki boleznici v starosti 52-ih let v nedeljo, dne 9. oktobra 1994, za vedno zapustil Tevžej Falle, pd. Tomov iz Št. Jakoba.

Rajni Tevžej se je rodil dne 21. 8. 1942. Šel je v služo k železnici, kjer je opravil tudi izpit za sprevodnika in je ostal v tem poklicu celih 29 let. Poročil se je z Marijo Inge Lederer iz Št. Jakoba in sta imela v zakonu tri otroke. Tevžej si je postavil z ženo lep nov dom v novem Št. Jakobu in se je družina konec 70-ih let vselila v ta dom. Dolgo nista uživala te sreče. Žena Inge je začela boleti in je dne 21. 9. 1991 podlegla zahrbtni bolezni.

Po ženini smrti je ostal Tevžej

sam s še mladoletnim sinom Petrom. Moral je iti predčasno v pokoj, da je lahko skrbel za sina. Ker vzgoja otrok za moškega ni tako enostavna, si je poiskal za sina novo mamo v osebi Hani-Ivane Čuček. 8. maja 1993

sta se poročila in zdelo se je, da je vse v najboljšem redu. Ker pa nesreča ne počiva, si je rajni Tevžej 16. julija 1994 zlomil nogo in je moral za tri tedne v bolnišnico. Noga se je zacelila, vendar je v začetku septembra začel bruhati kri in je moral ponovno za tri tedne v bolnišnico. Vrnil se je spet domov, a le za kratko, kajti spet je moral v bolnišnico, kjer je zjutraj 9. oktobra 1994 umrl – bil je do zadnjega pri zavesti. Zdravniki so ugotovili, da je imel kostnega raka in je bila vsaka operacija brez pomena.

Rajni Tevžej je bil vedrega značaja, vedno nasmejan in je vedno rad pomagal, če je pri vodovodu kaj manjkalo.

Tragika ob koncu: v teku 14 let je smrt iztrebila vso Tomovo

družino. Mati je umrla leta 1980, sin Jozej 1989, oče Matevž 1991 in zdaj še Tevžej.

V sredo, dne 12. oktobra 1994, smo rajnega Tevžēja spremljali na njegovi zadnji poti na pokopališče v Št. Jakobu.

O njegovi priljubljenosti je pričala ogromna množica prijateljev in znancev, ki so mu izkazali zadnjo čast. Pogrebne obrede je opravil naš kaplan g. Slavko Thaler, ki je v svoji pridigi orisal lik rajnega Tevžēja – bil je še dan pred njegovo smrtjo pri Tevžēju v bolnišnici.

Rajni Tevžej je bil zaveden član naše narodne skupnosti in tega ni nikjer tajil.

Naše iskrene sočustvovanje velja ženi Hani-Ivani ob izgubi moža in otrokom z družinami ob izgubi očeta, predvsem pa mladoletnemu Petru.

Dragi Tevžej, prezgodaj si odšel od nas, manjkal nam boš! Odpočij se od tegob te solzne doline in počivaj mirno v domači zemlji.

Mi.

Dober večer, sosed s Hlandskega!

„Pesem odpira Evropo,“ so rekli Selani (Pevsko društvo Sele) in so v soboto, 22. oktobra, priredili koncert skupaj z nizozemskim moškim zborom „De Karawanken“.

Piše Alojz Angerer

Tako je pokazala naša „evropska občina“ Sele, kako je treba podreti meje in odpreti okno, da veje veter v pravo smer, v smer okrepite lastne identitete in spoštovanja drugih, pod geslom: Več kultur poznaš, bolj ceniš svojo!

Da so naše domneve pravilne, je potrdil predsednik Pevskega društva Herbert Kulmesch v pozdravnem govoru, ko je med drugim dejal: „Kaj nam pomeni večjezičnost in multikulturalnost? Jezik ni samo sredstvo za sporazumevanje, materni jezik je tudi bistveni dejavnik identitete. Znanje drugih jezikov in drugih kultur nas spodbuja tudi k spoznavanju lastnega jezika in lastne kulture. V tem so nam gostje iz Nizozemske v zgled. Čeprav si je moški zbor De Karawanken od ustanovitve pred sedemnajstimi leti prizadeval, da bi spoznal

druge kulture in navezal stike z drugimi narodi, nobenemu od članov niti na misel ne pride, da bi bila zato ogrožena njihova kultura.“

Kamp „Rož“. Ni slučaj, da so Selani prepričljivo glasovali za združeno Evropo: samo narodnostno trdni Slovenci se upajo brez bojzani odpreti drugim kulturam. Ne bojijo se, da bi velika Evropa ali veliki narodi ogrozili majhne narode, njihov jezik in kulturo. Predsednica nizozemskega kluba na Koroškem Van der Pool je razložila, zakaj je ravno majhen narod, kakor so Nizozemci, tako odprt. Kar nekaj jih je na Koroškem (večinoma poročeni s Korošci, ampak tudi uslužbenci podjetij Siemens in Philips). Redno se zbirajo ob holandskem državnem prazniku, za Miklavža in za božič, poleti celo redno tedensko ob Vrbskem je-

Pevci nizozemskega zbora „De Karawanken“.

zeru. Moški zbor De Karawanken pa je bil že od začetka usmerjen navzven, najraje prepeva nemške in slovanske pesmi in sanjari o gorah, ki jih „nižinci“ na dopustu tako radi obiskujejo. Nekateri že leta hodijo v kamp „Rož“ v Kočuhi in so od tam pod vodstvom gospoda Werniga lezli na karavanške vrhove. Pevci so bili nad skalnatimi pečinami in

višinami tako navdušeni, da so se „krompirjevci“ (tako so jim v začetku rekli) poimenovali po njih. Ko so iskali zbor, s katerim bi se pobratili, jim je Rozi Wernig posredovala stike s Selani in potovanje h koroškimi Slovencem je bil prvi korak v ljubo hribovsko daljavo.

Pripravljali so se dolgo in

jih bilo malo več), pa ruskih (Volga, Kalinka), italijanskih in nemških pesmi.

Nova kaseta. Koncert je dopolnil Mešani pevski zbor „Sele“ s slovenskimi narodnimi in eno nizozemsko živahno narodno pesmijo. Selani so bili zadnji čas polno zaposleni s snemanjem nove kasete. Vsebina bo presečenjena v letošnjem knjižnem daru Mohorjeve založbe. Samo toliko: pretežni del kasete bodo pristne selske domače pesmi! Kmalu bo šel zbor spet na gostovanje s programom „Slovenski božič“, spomladi nameravajo okrepiti partnerstvo med občina Sele in Škofja Loka (zelo hvalevredno, ker se odnosi med Slovenijo in koroškimi Slovenci vse prepočasi razvijajo!).

Za binkošt je pa seveda že načrtovano potovanje na Nizozemsko, da bodo moškemu zboru De Karawanken vrnilo obisk.

Nizozemci so v nedeljo oblikovali še sveto mašo in popoldne ponovili koncert v Št. Primožu, kjer jih je lepo sprejel Mešani pevski zbor „Danica“.

skrbno. Naučili so se slovenskih pesmi (Sijaj mi, sonce; Dober večer, ljuba dekla; So še rožce v hartlnu žavovale) in njihov tajnik se je naučil nekaj slovenščine; izgovarjava je bila pri pozdravnih in zaključnih besedah tako izvrstna, da so se mu Selani zahvalili z burnim aplavzom. Program je bil namensko sestavljen iz značilnih holandskih (lahko bi

GLASBENO TEKMOVANJE

Evropski prvak iz Slovenije

Sedemnajstletni slovenski klarinetist Mate Bekavec je postal evropski prvak v mlajši kategoriji (do 17 let).

10. tekmovalje za evropsko glasbeno nagrado za mlade je bilo od 11. do 15. oktobra v Lizboni na Portugalskem. Odkar je Slovenija l. 1992 postala 16. članica Evropske zveze glasbenih tekmovalcev za mladino (EMCY), se je drugič udeležila uradnega evropskega tekmovanja, ki je vsako leto za drug instrument v drugi državi. Letošnjega tekmovanja, ki je potekalo samo za mlade klarinetiste v dveh kategorijah (do 17 in do 22 let), se je udeležilo skupno 19 tekmovalcev iz Belgije, Bolgarije, Češke, Luxemburga, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Portugalske, Slovenije, Švice in Velike Britanije. V mlajši kategoriji (do 17 let) je tekmovalo sedem klarinetistov iz Bolgarije, Nemčije, Nizozemske, Portugalske, Švice in Slovenije. Mate je v finalu med tremi nagrajenimi suvereno, zelo muzikalno in z izdelano interpretacijo odigral Webrov Koncert za klarinet in orkester v f-molu ter požel že pred zaključkom nedeljeni aplavz Poznavalskega občinstva. Portugal-

skemu simfoničnemu orkestru, kate-rega je dirigiral domačin Alvaro Casuto (žal ni imel veliko posluha za osebne interpretacijske želje mladih klarinetistov) — v njem pa igra tudi slovenska violončelista Ajda Župančič — je vsilil svoj hitrejši tempo, ki ga je pripeljal do prvega naslova evropskega prvaka za slovensko glasbo, odkar je Slovenija samostojna država.

Kot sekretar slovenskih glasbenih tekmovalcev za mlade je bil tudi prof. Lovro Sodja deležen nedeljenih priznanj svojih kolegov iz ostalih evropskih držav. Tem lažje je v nedeljo, 16. oktobra, v grandioznem Auditoriumu poročal na 20. generalnem zasedanju EMCY o delu Komisije za glasbeno tekmovalje (TEMSIG) v zadnjih dveh letih. Vse prisotne je povabil, da povabijo mlade orglavce iz svojih držav na II. evropsko tekmovalje za mlade orglavce, ki bo julija 1995 v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Občni zbor Posojilnice-Bank Celovec

Posojilnica uspešna, odkar ni več lastnica hotela Korotan

Prejšnji teden so se zbrali člani Posojilnice-Bank Celovec, da bi na občnem zboru obravnavali in potrdili bilanco za poslovno leto 1993.

Pred lepim številom zadrušnikov so poročali predsednik upravnega odbora dipl. trg. Franc Brežjak, predsednik nadzornega odbora dr. Valentin Kaki ter glavni poslovodja Aleš Šimenc. Bilančna vsota Posojilnice je v enem letu narasla od šil. 196,0 mio. na 227,0 mio. Vzrok te rasti je predvsem nadpovprečno povečanje hranilnih vlog, kar kaže nadpovprečno zaganje varčevalcev v to slovensko zadružno bančno ustanovo v Celovcu. Posojilnica je pridobila tudi nekaj novih članov, tako da ima zdaj 437 članov.

Posojilnica ima vsa po zakonu dovoljena sredstva naložena

v kreditih in je zato tudi njena donosnost nadpovprečna, saj je znašal njen obratni uspeh v tem poslovnem letu 1,5 % od povprečne bilančne vsote. Dobiček v znesku šil. 726.000,— se je zopet namenil delnemu pokrivanju izgube iz prejšnjih let, tako da ostaja še samo neprenosljiva izguba iz prejšnjih let v znesku šil. 503.000,—, ki pa je s pozitivnim rezultatom v letošnjem 3/4 letu že zdavnaj pokrita.

Na občnem zboru se je obravnavalo tudi, po mnenju odbornikov in poslovodstva neobjektivno in nekorektno,

poročanje v oddaji „Dober dan, Koroška“ o poslovanju Posojilnice ter o prodaji njenega hotela Korotan ob Vrbskem jezeru. V tej oddaji se je o tem hotelu poročalo tako, kot da bi bila prodaja hotela Korotan velika izguba za celovško Posojilnico. Stvar pa je ravno nasprotna! Vseh zadnjih 13 let se je Posojilnica otepala izgub hotelu in so te izgube prenehale šele s prodajo tega hotela. Pred 15 leti pa je bila Posojilnica zaradi slabega poslovanja tega hotela nekaj časa celo nelikvidna. Zato je vsako poročanje, da je bila z odprodajo hotela Posojilnici ali slovenskemu združ-

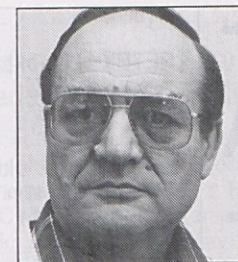
ništvu napravljena kakšna škoda, iz trte zvita, ker je Posojilnica prešla na uspešno pot šele po prodaji tega hotela. Z drugimi bančnimi posli namreč ni mogla pokriti vsakoletne bilančne izgube Korotana.

Razvoj 1994. Še vedno je v načrtu odprtje podružnice Posojilnice v bližini slovenskih šol in domov v Celovcu. Bil je izdelan že konkreten projekt, a je zaradi previsokih cenovnih predstav lastnika objekta zaenkrat propadel.

Razvoj poslov v letu 1994 je pozitiven, zato poslovodstvo in odbor pričakujeta enak dober rezultat kakor v prejšnjem letu. Pri nadaljnjem povečanju bilančne vsote bo potrebna tudi nastavitve dodatnega sodelavca. Treba pa bo v prihodnosti poudariti pomen večje povezanosti članov s Posojilnico, kar bi se nato moralo odražati tudi v tem, da pride še večje število članov na občni zbor te slovenske združne ustanove.

ALOJZ ANGERER

Z MOJEGA VIDIKA

Na zadnjem koncertu kulturnega tedna Južnih Tirolcev je G. Antersberger nekako v imenu Korošcev povedal: „Južno Tirolsko poznamo samo tisti, ki gredo tja na dopust ali gledamo smučarske tekme svetovnega pokala. Za ljudi se ne zanimamo.“ Namen kulturnega tedna je bil, da bi spoznali deželo in

otroke tudi v nemške šole, italijanski študentje opravljajo celo študij prava na avstrijski univerzi. Politiki (ne samo Frasnelli) imajo izredno dobre in pogoste stike s Slovenci na Koroškem, bolj prijateljske in plodne kakor z uradnimi koroškimi krogi. Zdrava samozavest olajšuje stike z drugačnim človekom, tudi

JUŽNI TIROLCI

Progresisti ali (in) tradicionalisti?

ljudi. Res so se potrudili in pokazali vse in najboljše, kar imajo: od deželnega glavarja prek zborov do strokovnih predavanj na visoki ravni. Za slovensko narodno skupnost so se še posebej zanimali. Obojna Koroška pa se ni dovolj zanimala zanje. Kdor je hotel, jih je le malo bolje spoznal.

Ne eni strani so zelo tradicionalni. Prizadevajo si ohranjati svojo kulturo, svoj jezik, svojo identiteto. Dvojezičnost je uradna, z zakonom določena in od nje je odvisno službeno mesto. K nam so prišli „s frontalnim poukom“, s prireditvami, ki ne ustrezajo današnjemu pojmovanju spoznavanja in sporazumevanja. Pogrešali smo srečanja določenih skupin, ki jih povezujejo skupni interesi (na primer kmetje, turistični delavci, mladina). Vse je bilo sterilno, uradno; priznam, da je bilo koroško sodelovanje še bolj uradno.

Dejansko so Južni Tirolci na razpotju. Na eni strani dvojezičnost ni problem, ker živijo narodne skupnosti, kolikor se da, vsaka zase. Sožitje pa se je zadnja leta zelo sprostil, če ne upoštevamo fašističnih poskusov nacionaliziranja zadnjih mesecev. Italijani pošiljajo na primer svoje

z drugim narodom, in okrepi spoštovanje drugih kultur.

Na drugi strani živi Južna Tirolska v Evropski uniji in ljudje tudi mislijo in delajo že po evropskih merilih. Niso prišli prosit, temveč pokazat, kaj so z dosedanjim pomočjo naredili. Razstavljajo na primer približno 1000 knjig, publikacije zadnjih petih let domačih avtorjev, predvsem strokovno literaturo o deželi. Trije referati med tednom so bili vrhunske kakovosti in so pričali, da je dežela vložila v znanost veliko denarja. Najboljša primerjava sta Škofijski muzej v Brixnu in etnološki muzej v Brunecku, ki ju ne moremo primerjati z ničemer na Koroškem.

Koroški politiki so se pričeli posvetovati z južnotirolskimi kolegi o sodelovanju v Evropski uniji, severni in Južni Tirolci pa so medtem že ustanovili skupno „Evropsko regijo“, na podlagi katere bodo vplivali na oblikovanje drugih regij.

Želimo, da bi se ploden in konstruktiven dialog med koroškimi Slovenci in Južnimi Tirolci nadaljeval in še stopnjeval.

T
A
T
E
D
E
N
V
R
A
D
I
U

PETEK, 28. okt.
Kulturna obzorja.

SOBOTA, 29. okt.
Od pesmi do pesmi —
od srca do srca.

NEDELJA, 30. okt.
6.30—7.00 Dobro jutro na
Koroškem. — Duhovna
misel (mag. Božo Hart-
mann, Škocijan).
18.10—18.30 Dogodki in
odmevi.

PONED., 31. okt.
„Ko bom velik, si bom
kupil...“ svetovni dan
varčevanja.

TOREK, 1. nov.
06.30—07.00 Praznična
oddaja (P. Zunder).
18.10—18.30 Praznična
oddaja (P. Zunder).

SREDA, 2. nov.
Društva se predstavljajo.
Večerna 21.05—22.00 Po-
zdrav iz Primorja.

ČETRTEK, 3. nov.
Rož — Podjuna —
Zilja.

Celovec

Predavanje s Karin Leiter o temi:
„SMRT NAS UČI ŽIVETI“
Čas: v ponedeljek, 31. 10., ob 19. uri
Kraj: Univerza za izobraževalne
vede, predavalnica 1 v Celovcu
Prireditelj: Združenje staršev Dvoje-
zične zvezne TAK
Prostovoljni prispevki!

Ljubljana

Izšel je razpis 14. slovenskega zbo-
rovskega tekmovanja „NAŠA PE-
SEM 1995“, ki bo od 21. do 23. aprila
1995 v Mariboru. Informacije o
razpisu in prijavi na naslovu Zveze

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj:
društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga
zastopata predsednik dr. Matevž Grlic in osrednji
tajnik Franc Wedenig, 9020 Celovec, 10.-
Oktoberstrasse, 25/III.

Uredništvo: mag. Janko Kulmesch (glavni ured-
nik), Silvo Kumer (namestnik glavnega ured-
nika), Franc Sadjak (urednik), Marjan Fera (foto-
graf), Karl Sadjak (oglasni oddelček), vsi: 9020
Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/III.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec,
Viktringer Ring 26, NAŠ TEDNIK izhaja
vsak petek. Naroča se na naslov: Naš tednik,
10.-Oktober-Straße 25/III, 9020 Celovec; telefon
uredništva, uprave in oglašnega oddelka:
0463/512528. Telefaks: 0463/512528-22.

Letna naročnina: Avstrija 420,—; Slovenija
2300,— SIT, ostalo inozemstvo 700,— šil.;
zračna pošta letno 1000,— šil.; posamezna
številka 10,— šil.; Slovenija: 50,— SIT.

DOBER DAN, KOROŠKA

**Nedelja, 30. okt., ob 13.00 v TV 2 — Poned., 31. okt.,
ob 16.20 v TV SLO 1 — predvidena vsebina:**

- Srečanje na Koroškem: tradicionalni sprejem Narodnega sveta koroških Slovencev in Enotne liste.
- Ob avstrijskem nacionalnem prazniku — 26. oktobra: „Dober večer, sosed — Guten Abend, Nachbar“
- Denar na zalogi — pomoč v nadlogi: tudi za slovensko združenstvo je teden varčevanja poln pričakovanj
- Prenovljeni Korotan na Dunaju: študentski dom naj bi postal tudi kulturno središče Slovencev na Dunaju
- Obresti za vztrajnost: Št. Primož ima nove šolske prostore
- Dan mrtvih nas vse v posebni meri opominja na minljivost življenja . . .
- 10 let sodelovanja med trgovskima akademijama v Velikovcu in Slovenj Gradcu
- Nogomet v regionalni ligi: WAC — SAK

kulturnih organizacij Slovenije, Štefanova 5, Ljubljana, „Naša pesem“, tel. 00386/1262083, int. 22 ali 23.

Dom v Tinjah

Od sobote, 29. oktobra, od 15. ure, do nedelje, 30. oktobra, do 15. ure
IKEBANA V JESENI
Voditeljica: Herta Deutsch, Gleisdorf

v četrtek, 3. novembra, ob 18. uri
Začetek tečaja: SLOVENŠČINA ZA NAPREDUJOČE
Voditelj: dir. Mirko Srienec, Grabalja vas

od petka, 4. novembra, od 14. do 18. ure, do sobote, 5. novembra, od 9. do 17. ure
Tečaj za spretno roke: SLIKANJE NA STEKLO
Voditeljica: Erika Malle, Dellach pri Gospe Sveti

v soboto, 5. novembra, od 13.30 do 18. ure
Kuharski tečaj: JESENSKA KUHINJA
Voditeljica: Maria Steinbrugger, Beljak

v torek, 8. novembra, ob 18. uri
SLOVENŠČINA ZA ZAČETNIKE

Voditelj: dir. Mirko Srienec, Grabalja vas

od srede, 9. novembra, od 14. ure, do sobote, 12. novembra, do 13. ure
SLIKANJE AKVARELOV za začetnike in napredujoče
Voditelj: Gerhart Weihs, Špital ob Dravi

v petek, 11. novembra, ob 19.30 uri
ODPRTJE RAZSTAVE: GERHART WEIHS

od sobote, 12. novembra, od 10. ure, do nedelje, 13. novembra, do 17. ure
Simpozij: KRISTJAN V DRUŽBI

Spored: dr. Drago Ocvirk: „Filozofske in teološke osnove družbene solidarnosti“; dr. Madelaine Petrovič: „Ko se politične stranke poslovijo od idealov.“; dipl. inž. Igor Senčar: „Družbena pravičnost — utopija?“; Predstavitel Malega socialnega leksikona (P. Zablatnik); Okrogla miza s predstavniki političnih strank; dr. Branko Rozman: „(Ne)izpolnjena pričakovanja . . .“; mag. Vinko Ošlak: „Med pragmatizmom in vizijo“; sv. maša (p. Hieronim Žvegljč)
Prireditelji: Celovška, Celjska, Goriška MOHORJEVA, Katoliška prosveta in Dom v Tinjah

VABILO

Vsako leto priredi Zveza koroških partizanov za dan mrtvih osrednjo spominsko svečanost na enem izmed pokopališč, kjer so pokopani padli borci proti fašizmu.

Letos bo osrednja spominska prireditve v ponedeljek, 31. oktobra 1994, s pričetkom ob 15. uri na celovškem centralnem pokopališču v Trnji vasi/Annabichl.

Na pokopališču v Trnji vasi/Annabichl je pokopanih mnogo žrtev nacizma, med njimi tudi dva padla partizana, in sicer koroški prvoborec Janez Županc iz Obirske pri Železni Kapli in Jurij Ravnik.

Prisrčno vas vabimo, da se s svojimi znanci in prijatelji udeležite naše letošnje osrednje spominske svečanosti. Skupno se hočemo pokloniti vsem tistim, ki so padli za svobodo in boj proti fašizmu, da bi na svetu zavladal mir, svoboda in demokracija, da bi ljudje in narodi živeli v enakopravnem sožitju in medsebojnem spoštovanju.

Veselim se Vaše udeležbe in Vas lepo pozdravljamo!

Janez Wutte-Luc, l. r. predsednik

Uradni dnevi Zavoda za pokojninsko zavarovanje delavcev:

(Pensionsversicherungsanstalt der Arbeiter, Landesstelle, Graz)
v sredo, 2. novembra 1994, od 8. do 12. ure v Delavski zbornici v Velikovcu
v sredo, 2. novembra 1994, od 13. do 14. ure v občini Žitara vas
v petek, 4. 11. 1994, od 8. do 12. ure v Delavski zbornici v Beljaku
v petek, 4. 11. 1994, od 13. do 14. ure v občini Bekštanj.
v ponedeljek, 7. 11. 1994, od 8.30 do 12. ure v Bolniški blagajni v Šmohorju
v ponedeljek, 7. 11. 1994, od 13. do 14. ure v občini Podkloster

Sele

Premiera igre:
„POROČNI LIST“ (Ephraim Kishon)
Čas: v soboto, 5. nov., ob 19.30
Kraj: v farnem domu v Selah
Nastopa: Gledališka skupina KPD „Planina“ iz Sel
Režija: Franci Končan

Celovec

Maturanti Dvojezične zvezne trgovske akademije vabijo na 1. MATURANTSKI PLES
Čas: v soboto, 12. nov., ob 20. uri
Kraj: v Domu sindikatov v Celovcu
Igrala bosta ansambel „Alpe-Adria Sextett“ in „Original Tscheppaschlucht Quintett“.
Veslimo se Vašega obiska!
Mize lahko rezervirate v tajništvu
TAK, tel.: 0463/382400.

OGLASA**JESENSKA NABIRKA ZA DOM V TINJAH**

Vsako leto smo bili v Tinjah veseli in hvaležni za vse dobrote, ki so zrasle na drevesih, na poljih in v vrtovih.

Vse, kar tudi doma radi shranite za zimo in imate še kaj odveč, radi in hvaležno sprejmemo v Tinjah.

Naši tečajniki se veselijo dobrega sadja, korenja, repe, pese, orehov in vseh poljskih dobrot.

Sodobno opremljeno (design pohištvo) lastniško stanovanje

(100 m²) vključeno: parkirni prostor v garaži in kletni predel v Flatschacher StraÙe od vigredi 1995 naprej na prodaj. Interesenti se naj javijo na upravi Našega tednika po tel.:

0463 / 51 25 28 - 23

Oče, v tvoje roke izročam
svojo dušo (Lk 23, 46)

Pred nami je odšel v večnost naš dragi mož,
oče, opa, brat, tast, svak, bratranec

prof. Franc Inzko

višji študijski svetnik
gimnazijski ravnatelj v p.

Umril je 19. oktobra 1994 po dolgi težki bo-
lezni, v 70. letu življenja. Pogreb je bil 22.
oktobra na pokopališču v Svečah po pogreb-
ni maši v farni cerkvi sv. Lamberta. Osmica
za našim dragim rajnim bo v Svečah v sre-
do, 26. oktobra, ob 18. uri.

Priporočamo ga v spomin pri molitvi.

V ljubezni in hvaležnosti:

žena Mici

otroci Gipsy, Beata, Franci

snaha in zeta Edith, Werner, Uti

vnuka Claudia, Christian

sestra Marija Moser

brat Valentin

v imenu vseh sorodnikov

Celovec, Sveče, 22. oktobra 1994

Wenn die Kraft zu Ende geht,
ist Erlösung eine Gnade

Mein lieber Gatte, Papi, Opi, Bruder, Onkel,
Schwiegervater, Schwager, Cousin

OStR. Prof. Franz Inzko

Gymnasialdirektor i. R.

hat am 19. Oktober 1994 im 70. Lebensjahr nach
langer schwerer Krankheit nach Empfang der Sa-
kramente seine gütigen Augen für immer ge-
schlossen. Auf Wunsch unseres lieben Verstor-
benen haben wir von ihm am 22. Oktober auf
dem Ortsfriedhof in Suetschach in aller Stille Ab-
schied genommen. Die Achttageverrichtung fin-
det am Mittwoch, dem 26. Oktober um 18 Uhr in
der Pfarrkirche zu Suetschach statt. Sein Leben
war erfüllt mit Liebe und Sorge für die Familie.

In Liebe und Dankbarkeit:

Mitzi, Gattin

Gipsy, Beate, Franz, Kinder

Uti, Werner, Edith, Schwiegerkinder

Claudia und Christian, Enkelkinder

Maria Moser, Schwester

Valentin Inzko, Bruder

im Namen aller Verwandten

Klagenfurt, Suetschach, 22. Oktober 1994

Juhé – pestra lutkovna predstava v Šmihelu!

V nedeljo, 16. oktobra 1994,
so Šmihelčani imeli v gosteh
pristnega solo-lutkarja iz Kra-
nja: Cveta Severja. Star prija-
telj, ki se preredko pojavi na
naših odrih! Cveto, ki ima že
nekaj sivih nitk na glavi, nam
ne zamolči, da se strašno rad
igra z lutkami. V hipu nas
začara ter popelje v svoj prav-
ljilčni svet. Predstava „Vrtljak“
je zgrajena iz vrste otroških
poetičnih besedil. Glavni juna-
ki predstave so Mezinček in
Marjetica, ki se vseskozi spre-
minjata in pojavljata v najraz-
ličnejših lutkovnih oblikah, in
seveda Cveto Sever sam.

Na srcu so mu težave in skr-
bi naših najmlajših, kot so stal-
no umivanje, vstajanje in
spanje na ukaz. Na igriv način
nam pokaže nesmisel avtoritar-
tarne vzgoje in se postavi na
stran malčkov. Na odru ustvari
iluzijo brez skrivanja, kar pod-
krepi njegovo odkritost in is-
krenost nasproti občinstvu.

Ob predstavi ni uživala le
precejšnja tropa otrok, temveč
tudi bolj ali manj priletne gle-
dalke in gledalci, ki se vsi sku-
paj veselimo prihodnje pred-
stave.

Štef Merkač

KOR-eko

KROFTA®

Edelstahlbauges.m.b.H. Borovlje

ZAPOSILIMO

ključavničarje in varilce

Za ves svet proizvajamo naprave za čiščenje
vode. Ob petkih z delom prenehamo prej. Delo-
vno obleko preskrbi podjetje. Dobro delovno
ozračje s poudarkom na storilnosti; ustrezna
plača.

Telefon
(0 42 27) 32 66

Kranjski solo-lutkar Cveto Sever

Slika: Fera

R & G AUTOMATEN

Ges.m.b.H. & CO. KG

Verleih – Vertrieb – Import – Export

Siebenhügelstraße 6, 9020 Klagenfurt

Gebrauchte **DARTS** und **FLIPPER-**
AUTOMATEN preisgünstig zu verkaufen.

PODLIGA VZHOD:

Velikovec - Bilčovs 2:2 (1:1)

BILČOVCS: Slapnik 4, Rajnovič 5, Kuess 5, Fister 3, Partl 4 (36. Lipusch 3), Schaunig 3, Quantschnig 5, Ramusch 3, Andrejčič 4, Smeraldo 4, Schrieffl 5;

Velikovec: 200 gledalcev
Sodnik: Haring (dober)
Strelca: Schrieffl (35., 60.)

Mostič - Globasnica 0:0

GLOBASNICA: Pretenegger 4, Dopst 4, G. Sadjak 4, Fera 4, Tratar 3, Hren 3, Kert 5, Sturm 3, Ch. Micheu 3 (78. Silan 0), Pasterk 3, Kor-desch 3 (90. Slantsch 0);

Mostič: 150 gledalcev
Sodnik: Fischer (povprečen)

1. RAZRED D:

Dobrta vas - Šmihel 0:2 (0:0)

DOBRLA VAS: Rigo 3, Wernitznig 3, Jörg 3, Karel 2, Koraschnig 2, Zunder 3, Sienčnik 3, Petz 2, Kastrun 2, Marin 3, Roscher 3;

ŠMIHEL: Leitgeb 3, Buchwald 3, Polzer 3, Wrießnig 4, H. Motschlinik 3, Lutnik 4, Krewalder 3, Ch. Gros 3, Grubelnig 3, Ch. Figo 3, W. Motschlinik 4;

Dobrta vas: 100 gledalcev
Sodnik: Statmann (dober)
Strelca: W. Motschlinik (69.), Lutnik (78.)

Galicija - Železna K. 0:2 (0:2)

ŽELEZNA KAPLA: Magič 2, Germandnik 4, Köck 4, Schorli 3, G. Grubelnig 3 (60. Nerz 4), Lipusch 4 (46. F. Ošina 3), Baloh 2, J. Grubelnig 2, Koraschnig 4;

Galicija: 200 gledalcev
Sodnik: Radl (slab)
Strelca: Wicher (25.), Germandnik (38.)

Vovbre - Sele 2:1 (1:1)

SELE: E. Oraže 4, A. Mak 4, S. Uznik 4, D. Oraže 5, Božič 4, Z. Oraže 4 (75. M. Dovjak 0), Travnik 4, Radosavljčič 4, A. Oraže 5, K. Hribernik 4, Maver 4;

Vovbre: 200 gledalcev
Sodnik: Lesjak (povprečen)
Strelca: Maver (20.)

PODLIGA VZHOD

1. Šmihel/L.	13	10	2	1	37:9	22
2. Bilčovs	13	7	3	3	27:16	17
3. Metlova	13	6	4	3	18:16	16
4. Ruda	13	4	7	2	14:12	15
5. Velikovec	13	6	2	5	22:20	14
6. Pokrče	13	3	7	3	23:20	13
7. Klopjnj	13	5	3	5	10:12	13
8. Mostič	13	3	6	4	19:15	12
9. Št. Lenart	13	3	6	4	7:10	12
10. ASK	13	5	2	6	11:15	12
11. Liebenfels	13	4	2	7	17:22	10
12. Globasnica	13	3	4	6	8:17	10
13. Vetrinj	13	2	5	6	11:23	9
14. Žitara vas	13	3	1	9	15:32	7

14. krog (29./30. oktober 94): Vetrinj - Šmihel, Velikovec - Globasnica, Ruda - Pokrče, Žitara vas - ASK, Klopjnj - Bilčovs, Mostič - Št. Lenart, Liebenfels - Metlova;

1. RAZRED D

1. Podkrnos	13	7	5	1	31:17	19
2. Vovbre	13	8	2	3	26:15	18
3. Št. Pavel	13	6	5	2	31:14	17
4. Sele	13	8	0	5	33:27	16
5. Grebinj	13	6	3	4	18:12	15
6. Železna Kapla	13	6	2	5	27:23	14
7. Labot	13	6	2	5	27:28	14
8. Eitweg	13	3	7	3	24:21	13
9. Št. Andraž	13	1	9	3	22:19	11
10. Frantschach	13	3	5	5	19:22	11
11. Šmihel	13	4	3	6	16:23	11
12. Šmarjeta	13	3	4	6	23:25	10
13. Dobrla vas	13	3	1	9	8:40	7
14. Galicija	13	2	2	9	16:32	6

14. krog (29./30. oktober 94): Eitweg - Šmihel, Vovbre - Podkrnos, Grebinj - Frantschach, Galicija - Šmarjeta, Dobrla vas - Sele, Labot - Št. Pavel, Št. Andraž - Železna Kapla;

PODLIGA VZHOD:

Bilčovs iz Velikovca odnesel točko

Globošani blizu zmage, toda številne lepe priložnosti so ostale neizkoriščene – zato 0:0.

Velikovec - Bilčovs 2:2 – Že v 3. minuti so imeli Bilčovščani smolo, kajti strel Schrieffla se je odbil s prečke. V 35. minuti pa je prav ta igralec zaslužno povedel z 1:0. Po poškodbi Partla so bili Bilčovščani kratko nezbrani in že so domačini izenačili. Tudi v 2. polčasu so bili gostje nevarnejši ter v 65. minuti zadeli drugi gol. Kljub temu pa so se morali zadovoljiti le s točko, kajti Velikovec je srečno izenačil.

Mostič - Globasnica 0:0 – Domačini so bili nevarni le iz prostih strel, drugače pa so bili njihovi napadi prestraženi od globoške obrambe. Čeprav je bil Mostič, predvsem v 1. polčasu, v rahli terenski premoči, kljub temu so imeli priložnosti gostje (Kert, Kordesch). V 2. polčasu pa so pobudo prevzeli Globošani, toda domači vratar je bil nepremagljiv. Moštvo trenerja Djuriča je zopet dokazalo, da se zna do konca boriti.

NASLEDNJI KROG:

Klopjnj - Bilčovs (v nedeljo ob 14.30) – Prva polovica prvenstva je mimo in Bilčovs zaseda odlično 2. mesto na tabeli. V nedeljo tekmuje ekipa trenerja Hobla na tujem proti Klopjnju, ki se je v času prvenstva izredno stopnjeval. Ob začetku je namreč tekmoval nadvse neuspešno, sedaj pa zaseda že 7. mesto. V prvem krogu pa so Bilčovščani premagali Klopjnj z 1:0. Schlemitz in Paulitsch sta poškodovana, vprašljiv pa je tudi nastop Partla, ki si je na tekmi proti Velikovcu poškodoval mišico.

Velikovec - Globasnica (v soboto ob 14.30) – Ekipa trenerja Djuriča bo po vsej verjetnosti nastopila v popolni postavi, kajti Fritz Sadjak, ki je zaradi bolezni manjkal proti Mostiču, je zopet zdrav. Vprašljiv pa je Pasterk (zaradi službene zadržanosti), toda vsi upajo, da bo „Osi“ v soboto le dobil prsto. Na tiho pa upajo Globošani na točko. Ta bo pa možna le, če bodo dobro pazili na nevarna Appeja in Para.

1. RAZRED D:

Kljub nesrečnemu porazu – zaostanek Selanov je ostal isti

2:1 so podlegli Selani na tujem proti Vovbram, pa čeprav so bili boljše moštvo ter imeli boljše priložnosti. Ker pa je podlegel tudi Podkrnos, je ostal zaostanek nespremenjen, kar je nekoliko milio vzdušje igralcev po tekmi.

Derbi med Dobro vasio in Šmihelom je bil tokrat pravo razočaranje, kajti nobena ekipa ni bila zmožna graditi igre. Podobno slaba igra tudi med Galicijo in Železno Kaplo, kjer pa slabo igrisce ni dopuščalo pravih nogometnih potez.

Dobrta vas - Šmihel 0:2 – Derbi ni dosegel visoke nogometne ravni, predvsem domačini, pri katerih sta manjkala Schipfel in Opietnik, so tokrat razočarali. Šmihelčani so bili skorajda celo tekmo v terenski premoči, toda brez zadetka. Gole Šmihelčanov so videli navijači šele po odmoru; najprej je bil z glavo uspešen W. Motschlinik, nato pa je iz prostega strela čudovito zadel sredinski igralec Lutnik.

Vovbre - Sele 2:1 – Izvrstna igra obeh ekip, ki sta pokazali hiter in tehnično dober nogomet. Selani so v 20. minuti povedli z 1:0, toda še pred odmorom so domačini s silovitim strelom iz 30. metrov izenačili. V 2. polčasu, ko sta bili obe ekipi zadovoljni s točko, pa je selska obramba dopustila domačinom nepotreben zadetek.

Galicija - Železna Kapla 0:2 – Slabo igrisce v Galiciji ni dopustilo lepe igre, zato sta ekipi iskali uspeh z dolgimi podajami v kazenski prostor. Kapečani, ki so odigrali eno najslabših tekem letošnje sezone, so tokrat zasluženo zmagali, nenazadnje zaradi tega, ker so bili domačini vse drugo kakor dobro razpoloženi.

Šmihelčan Christian Figo je na derbiju proti Dobrli vasi napravil najmanj štiri lepe priložnosti. Kljub temu je njegova ekipa zapustila igrisce kot zasluženo zmagovalca derbija.

slika NT/Fera

NASLEDNJI KROG:

Dobrta vas - Sele (v nedeljo ob 10.45) – Derbi dveh ekip, ki sta v preteklem krogu brez točke zapustili igrisce. Če želijo Selani tekrovati vigradi za 1. mesto, morajo tokrat zmagati. V nasprotnem primeru bi bil zaostanek za prvimi že prevelik. Slej ko prej je poškodovan še M. Oraže, drugače pa ima trener Travnik vse igralce na voljo. Dobročani upajo, da bosta Schipfel in Opietnik zopet zdrava. Še posebej bodo tokrat pazili na Mavra, ki po navadi proti Dobrli vasi vedno zadene. Kdo bo nanj pazil, pa bo trener Bošnjak določil tik pred tekmo.

Eitweg - Šmihel (v nedeljo ob 14.30) – Šmihelčani bodo nastopili v popolni postavi, tako da so kar optimistični. Ker so na derbiju napravili številne lepe priložnosti, so napadalci med tednom še posebej vadili zaključke. Ker je Eitweg, predvsem na domačem igriscu, izredno nevaren nasprotnik, so Šmihelčani zadovoljni s točko.

Št. Andraž - Železna Kapla (v nedeljo ob 14.30) – Igralci se ne spominjijo, kdaj so zadnjič zmagali v Št. Andražu. V preteklosti so namreč vedno jasno podlegli, zato s precej mešanimi občutki gledajo na to tekmo. Manjkal pa bo poškodovani Peter Rainwald.

ODBOJKA

Dobljani pravočasno pred derbijem v formi

Dobljani zopet zmagujejo. Pretekli konec tedna so na tujem premagali Sokol I (prej Donaukraft) s 3:1, v sredo pa Sokol II kar s 3:0. Predvsem tekma proti Sokolu I je bila izvrstna, saj Dobljani že dolgo več niso premagali Dunajčanov. Nova igralca Schmelaib (je izredno dobro serviral in napadal) in Egger (močan v bloku) sta se tokrat dobro vključevala v igro, tako da je bila igra Dobljanov v primerjavi s prejšnjimi bistveno boljša. Obrestuje se tudi izenačen kader, kajti trener Golob ima na razpologo 8 enakovrednih igralcev, katerih lahko vsak čas in po zahtevi taktike popolnoma zaupa.

Jutri tekmujejo Dobljani doma proti Gleisdorfu, prihodnji terek pa je na sporedu velik koroški derbi med Hypom iz Celovca in Dobljani. Po odhodu Schmerlaiba (prej Hypo) je pridobil derbi še dodatno napetost in zanimivost.

Sokol I - Dob 1:3
Dob - Sokol II 3:0

ZVEZNA LIGA - MOŠKI

1. Enns	5	5	0	15:10
2. Sokol I	5	4	1	13:5
3. Kagran	4	3	1	10:4
5. Dob	5	3	2	11:8
4. Hypo VBK	5	2	3	8:10
6. Donaukraft II	4	1	3	3:10
8. Gleisdorf	5	1	4	5:14
7. Sokol II	7	1	6	5:19

Navijači se tresli in navijali do 93. minute

Vodstvo Marchtrenka (0:2) v zadnjih treh minutah nadoknadi!

SAK je v celovškem stadionu na tekmi proti Marchtrenku pokazal veliko značaja, po čemer so znane oz. za kar zbuja strah nogometne ekipe iz Nemčije. Do 89. minute je namreč vodila ekipa iz Gornje Avstrije z 2:0, toda SAK do zadnje minute ni vrgel puške v koruzo. Se je boril, napadal, skušal vse, čeprav tokrat sreča ni bila na njegovi strani – trikrat se je žoga v najkrajšem času odbila s prečke, vratar gostov je bil nepremagljiv in če so ga igralci SAK le premagali, je bila še noga oz. glava branilca vmes, ki je pred črto izbila žogo v zopet igrišče.

Toda v času, ko so nekateri navijači že zapuščali tribuno v celovškem stadionu, je SAK prisilil srečo. V 89. minuti, po številnih napadih in priložnostih, je Eberhard direktno iz ostrega kota poslal žogo v gol (značilno za tekmo, kajti nekateri igralci SAK in tudi nasprotni ekipe so mislili, da se je žoga od prečke zopet odbila v igrišče – zadela pa je zgornji notranji del mreže) ter tako znižal rezultat na 1:2. Dve minuti navrh, ko so gostje le še čakali na zaključni pisk sodnika, pa je Tonči Blajs iz 30-metrov visoko podal žogo v kazenski prostor – le-tam pa je čakal Pihorner ter z glavo še rešil za SAK nepričakovano in zato tembolj razveselljivo točko.

Ta tekma pa naj bo vzor prihodnjim, kajti s podobno voljo, trudom in borbenostjo ima SAK resnične možnosti za povzdig v II. zvezno ligo.

Neutrudljivo, kakor da bi imel motorni pogon, se je legionar SAK Valdi Sumberac (spredaj) boril proti Marchtrenku ter tako mnogo doprinesel do sicer srečne, toda zaslužene točke.

Mirne priprave SAK na derbi

Dva težka nasprotnika čakata SAK v prihodnjih dveh krogih. V soboto WAC, teden navrh pa VSV. Poleg tega igra SAK obe tekmi na tujem, kar še dodatno oteži nalogo. WAC je na zadnjih tekmah presenetil, predvsem z visoko zmago proti VSV (6:2). Ekipa hrepeni od zamozavesti ter glasno trobi, da bo namazala tudi SAK. S

strani SAK ni slišati glasnih besed, pač pa intenzivno delo. Trener Ramšak namreč zbrano pripravlja ekipo na derbi, ki bo po vsej verjetnosti nastopila v isti postavi, kot v 2. polčasu proti Marchtrenku.

WAC - SAK

v soboto, 29. 10. 1994, ob 14.30, na wolfsberškem stadionu.

Trener SAK II
Miha Kreutz

Kreutz: „Mladi so zadovoljivo napredovali!“

Manj zadovoljen je trener SAK II z uvrstitvijo na tabeli – s 5. mestom.

SAK II ali amaterska ekipa je zaključila jesenski del prvenstva na 5. mestu, kar je sicer lepa uvrstitev, toda pričakovanja pred sezono so bila višja. Kaj pravi trener amaterske ekipe Miha Kreutz ...

... o 5. mestu na tabeli

Kreutz: S 5. mestom na tabeli nisem zadovoljen, ker bi se po moči ekipe morali uvrstiti bistveno višje. Zadovoljen pa sem z igralci, ki so v času pol leta, odkar sem trener ekipe, zadovoljivo napredovali ter vztrajno in prizadevno trenirali.

... o slabih nastopih svoje ekipe na domačem igrišču

Kreutz: Usoden je bil poraz prve tekme na domačem igrišču proti Krivi Vrbi (2:3). Od takrat naprej je igralcem manjkala samozavest, tako da smo skupno podlegli kar 4-krat doma. Rad pa bi dodal, da smo bili na vseh tekmah boljša ekipa, žal pa številne lepe priložnosti nismo izkoristili. Primanjkuje nam pravi goleador.

... o prihodnjem cilju

Kreutz: Osnoven cilj je ta, da približujem perspektivne igralce k prvi ekipi. Vigredi pa bomo poskusili

vse, le da bomo čisto na vrhu lestvice. Žal pa je tekmovalni odmor v tem razredu veliko predolg (5 mesecev), kar gotovo ni v prid mladim nogometašem, ki v razvojni dobi potrebujejo tekmo za tekmo.

2. RAZRED E:

1. DSG Borovlje	12	10	1	1	31:6	21
2. Ochsendorf	12	7	4	1	23:9	18
3. Hodiše	12	8	1	3	31:14	17
4. Grabstani	12	7	2	3	26:7	16
5. SAK II	12	8	0	4	23:16	16
6. KAC	12	5	4	3	18:14	14
7. HSV	12	4	4	4	21:19	12
8. Donau	12	3	2	7	20:26	8
9. Zlupolje	12	3	2	7	12:18	8
10. Kriva Vrba	12	3	2	7	14:30	8
11. Pošta	12	1	2	9	9:34	4
12. Poreče	12	0	2	10	3:38	2

SAK I

Mario Pihorner rešil SAK točko v zadnji minuti

Gostje iz Gornje Avstrije so presenetili SAK z zbrano in borbeno igro ter s hitrimi protinapadi. SAK je bil sicer v terenski premoči, toda v 1. polčasu brez izrazitih priložnosti. Nasprotno Marchtrenk, ki je, deloma po napakah domače obrambe, zadel dva lepa gola. V 2. polčasu (trener Ramšak je spremenil postavbo in taktiko) pa je igral le še SAK. Toda izgledalo je, da tokrat sreča ni na njegovi strani. Trikrat se je odbila namreč žoga od prečke in to v najkrajšem času. V zadnjih treh minutah pa je SAK tako rekoč prisilil dva zadetka. Najprej je bil uspešen Eberhard, nato pa v veselje navijačev še Pihorner.

SAK - Marchtrenk 2:2 (0:2)

SAK: Preschern 3, Savič 2, F. Sadjak 2 (31. Skof 3), A. Sadjak 4, M. Sadjak 3 (46. Šmid 4), Sumberac 4, Wölbl 4, Blajs 5, Lippusch 3, Eberhard 4, Pihorner 4;

Celovski stadion: 300 gledalcev

Sodnik: Deller (zelo dober)

Strelci: Eberhard (89.), Pihorner (92.) oz. Huemer (29.), Rutensteiner (45.)

Rdeči karton: Huemer (71./Marchtr.)

REGIONALNA LIGA - SREDINA

1. SAK	11	7	2	2	21:10	16
2. Voitsberg	11	7	1	3	23:18	15
3. Traun	11	4	4	3	16:11	12
4. VSV	11	5	2	4	19:15	12
5. Marchtrenk	11	4	4	3	11:10	12
6. WAC	11	4	3	4	18:11	11
7. LUV Graz	11	4	0	7	11:20	8
8. Donau Linz	11	1	0	10	9:33	2

■ **Naslednji (12.) krog: sobota:** WAC - SAK, VSV - Donau Linz, Voitsberg - Traun (vsi ob 14.30). - **Nedelja:** Marchtrenk - LUV Graz (ob 15. uri).

■ **Predzadnji krog - 5. november:** Traun - Donau Linz (13.30), VSV - SAK, WAC - Marchtrenk, Voitsberg - LUV Graz (vsi ob 15. uri).

■ **Zadnji jesenski krog - 12. november:** SAK - Traun (ob 18. uri); **13. november:** Doanu Linz - WAC (10.30), LUV Graz - VSV, Marchtrenk - Voitsberg (obe ob 14. uri).

■ **Prvenstvo v regionalni ligi - sredina se nadaljuje** vigredi, 25. marca 1995.

Lista strelcev SAK:

Wolfgang Eberhard	6
Mario Pihorner	4
Hermann Lippusch	3
Marjan Sadjak	3
Christian Wölbl	2
Christian Petschenig	1
Robert Skof	1
Valdi Sumberac	1

■ **SAK je doslej, poleg Marchtrenka, prejel najmanj zadetkov - 10 (povprečno 0,9 na tekmo), zadel pa jih je 21 (povprečno 1,9 na tekmo). Le drugouvrščeni Voitsberg jih je dal več (23).**

NARAŠČAJ SAK

Mali zaključujejo sezono

Šolarji SAK (U 14) so presenetljivo v Klopinjju oddali točko. Prihodnje nedeljo pa se bo pomenil SAK v Železni Kapli (ob 10.30) z vodečim na lestvici. Jesenski prvak pa je že ekipa SAK U 10 Pliberk, ki je ostala v tej sezoni neporažena in ni oddala niti točke. Stej ko prej na 1. mestu tudi SAK U 12 Pliberk, ki je na derbiju proti Pliberku v 2. polčasu še nadoknadiła zaostanek treh golov.

U 16: Velikovec - SAK 5:0;

U 14: Klopinj - SAK 2:2 (Tešević 2); SAK - Šmihel 6:0 (Tešević 3, Kojč 2, Blažej);

U 12: Pliberk - SAK (Pliab.) 3:3 (Meklin, Kordesch, H. Nachbar); SAK (Pliab.) Žitara vas 8:1 (Meklin 3, G. Nachbar 2, Kordesch, Kramar, Zidej); SAK (Cel.) - DSG Borovlje 1:2 (Samoj);

U 10: Tinje - SAK (Pliab.) 2:5 (Partl 3, Buchwald 2);

U 8: SAK Pliberk je jesensko sezono zaključil brez poraza na 1. mestu. Tudi na zadnjem turnirju v Šmihelu so fantje Poldeja Sadjaka zmagali pred Globasnico, Ochsendorfu, Šmihelom in Klopinjem. **SAK Št. Primož** je igral svoj zadnji turnir preteklo sredo v Žitari vasi.

Z novci na banko, otroci!

ANONIMNA
LITERATURA

Velik živ-žav na naših bankah v tednu varčevanja

Kdor varčuje v mladih letih, bo imel takrat, ko bo potreboval. To pravi že stari ljudski pregovor. Prav teden varčevanja je dobra priložnost, da starši seznanijo otroka o potrebi nalaganja denarja, ki je osnova za uresničevanje poznejših ciljev. Domače Posojilnice imajo v tednu varčevanja za mlade varčevalce pripravljena lepa darila kot priznanje za njihovo varčljivost. Seveda pa so naši bančniki rade volje tudi pripravljene, da seznanijo mlade stranke z delovanjem bančne ustanove.

Stari maček

Blizu Drave v Rožu je fletno, čistilke novo pesem zdaj pojo.

Dve spalnici zakonca sta si uredila, politika vse je zdaj razbila.

Drug drugega ne sliši več smrčati, za mirno noč ni treba več trepetati.

Zdravil v hiši vedno je bilo zadosti, a to politiku ni dalo več kreposti.

Se v drugo spalnico je odmaknil, da žene se več ne bi dotaknil?

Vse so prazne govornice, stari maček pesmi piše, na penzizon se zdaj pripravlja, ko dela svoja bo objavljaj.

-i

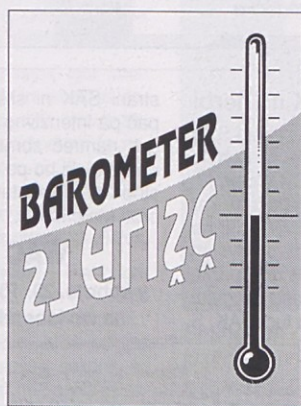
Erika Wrolich, Loče: Cerkev na to vprašanje gleda zelo ozko. Če kdo trpi že zaradi slabih izkušenj, ki jih je naredil s sočlovekom, naj ga ne bi dodatno kaznovala tudi še Cerkev. Ta bi morala ločene bolj dobrohotno sprejeti v svojo sredino in naj ne bi bila bolj papeška, kot je papež sam. Bog je večji kakor Cerkev in bo zato prenesel tudi kakšno ločitev.

Mirko Isop, župnik v Škocijanu: Kot duhovnik v večji fari pravzaprav sploh nimam možnosti preveriti, v kakšnih razmerah živijo ljudje, ki pridejo k obhajilni mizi. V primeru, da bi dotični ločen in spet poročen, bi mu sicer dal zakrament, obenem bi ga pa opozoril, da po zakonu nima pravice do obhajila. Problem pa je treba gledati individualno.

Leni Kajžnik, Rožek: Ločeni se upravičeno razburjajo, če ne more prejeti sv. obhajila. Kdo se počuti dobro v družbi, kjer ima samo dolžnosti, pravic pa nima? Kako naj bi ločeni starši bili kot kristjani dober zgled otrokom, če pa ne morejo prejeti zakramentov? Odločilna naj bi bila vest posameznika, ne pa papeževo ali duhovniško mnenje.

Naj ločeni in na novo poročeni prejmejo zakrament sv. obhajila?

Pripravila H. Stingler

Hubert Mikl, Št. Jakob: Seveda bi morala Cerkev priznati ločenim pravico, da prejmejo obhajilo, ker ločitev zakona z grehom nima nobenega opravlja. Tako odprtost bi morala Cerkev dokazati že samo iz pragmatičnih razlogov, ker se vedno več zakonov loči. Vsak posameznik mora imeti občutek, da ga Cerkev akceptira, da tudi on lahko akceptira ustanovo.

Rozvita Kolter, Šmihel: Prepričana sem, da je veliko duhovnikov, ki bi bili pripravljene dati ločenim zakrament sv. obhajila, pa tega zaradi zakona ne morejo. Če si ločen, imaš v očeh družbe črno piko in mislim, da bi morala prav Cerkev biti tista institucija, ki takim ljudem v težkem položaju pomaga, da jim odpusti, ne pa da jih takrat še kaznuje.

Kristijan Stefan, Konovec: Mislim, da se bo morala Cerkev prej ali slej prilagoditi sodobnim razmeram. Razumljivo je, da se ločeni ne identificirajo s Cerkvijo, ki od njih zahteva cerkveni davek, po drugi strani pa jim jemlje vsako pravico, saj ločeni na primer tudi ne morejo prevzeti botrstva. Zato grejo ločeni pogosto v druge fare.